

Othello, a velencei mór

[2012. augusztus-szeptember]

Fordította JÁNOSHÁZY GYÖRGY

SZEMÉLYEK:

OTHELLO, a velencei mór
DESDEMONA, felesége
MICHELE CASSIO, a mór hadnagya
BIANCA, kurtizán, szerelmes Cassióba
JAGO, a mór zászlósa
EMILIA, felesége
BOHÓC, Othello szolgája
VELENCE HERCEGE
BRABANZIO, Desdemona apja, velencei szenátor
GRAZIANO, öccse
LODOVICO, Brabanzio rokona
VELENCEI SZENÁTOROK
RODRIGO, velencei nemes, szerelmes Desdemonába
MONTANO, Ciprus kormányzója
HÍRNÖK
FUTÁR
Kísérők, tisztek, matrózok, ciprusi nemesek, muzsikuskok

ELSŐ FELVONÁS

1. SZÍN

[Velence. Utca]

Jön Rodrigo és Jago

RODRIGO Egy szót se, Jago, rossz néven veszem,
Hogy te, aki erszényem úgy nyitottad,
Akár sajátodat, tudhattad ezt.

JAGO Te meg se hallgatsz! Mondj akárminek,
Ha csak álmodtam is ilyesmiről.

RODRIGO De azzal hitegettél, hogy utálok.

JAGO Köpj le, ha nem.

A városból három előkelőség

Személyesen kérlelte, hogy tegyen meg

A hadnagyának; jól tudom, mit érek,

Szavamra, megérdemlem ezt a rangot.

De fensőbbiségesen és makacsul,

Hadászati zsargonnal teletűzdelt,

Tekervényes szócsépléssel kitér

Kérésük elől, és megjegyzi még:

„Én választottam is tisztet magamnak.”

No, de ki volt az?

Egy nagyralátó matematikus,

Firenzei, Michele Cassio,

Egy szép nőért eszét vesztett legény,

Ki embert még sohasem vitt csatába,

A harcrendről tán még annyit se tud,

Mint egy kamaszlány – csak teóriát,

Melyről csak tógás tanácsos beszélhet

Ily fényesen. A katonáskodása

Üres beszéd; de választott a mór,

S engem, aki próbát előtte tettem

Rodoszban és Ciprusban, más keresztény

És pogány földeken, félretaszíthat

Egy ilyen könyvelő. Egy számkukac

Létt a hadnagy, s én – Isten verje meg! –
Zászlós vagyok csak ő mórása mellett.
RODRIGO Az égre, inkább volnék a bakója.
JAGO Nincs orvosság: ez a szolgálat átka.
Tetszéstől függ az előléptetés,
Nem rangsortól, melyben örököse
Az elsőnek az új. Ítéld magad:
Van-e bármily csekély okom szeretni
A mórt?
RODRIGO Én így nem maradnék vele.
JAGO Nyugodt lehetsz, uram.
A magam célját szolgálom vele.
Nem lehetünk urak mind, s nem lehetsz hű
Bármilyen úrhoz. Láthatsz persze sok
Hajbókoló, készséges senkiházit,
Ki lelkesen viseli szolgaságát,
Amíg kell, mint urának számara,
Kis abrakért, hogy vén fejjel kirúgják.
Csak ostort érdemel. De van olyan,
Ki szolgagöncöt hord, és szolgálarcot,
Ám önmaga ura marad szívében,
S míg gazdáját látszik szolgálni buzgón,
Maga gyarapszik, és megtollasodva,
Becsben lesz. Ennek van sütnivalója,
S efféle vagyok én is – mert ahogy te
Rodrigo vagy, ha én volnék a mór,
Jagónak lenni bizony nem kívánnék.
Magam szolgálom a szolgálatában.
Látja az ég, nem hűség s szeretet,
Csupán a saját hasznom az, mi sarkall.
Ha láthatóvá tennék tetteim,
Szívem igaz képét és céljait,
Hamarosan zekém ujjára tűzve
Viselném szívemet, és kandi csókák
Csipkednék. Én nem az vagyok, ami.
RODRIGO A vastag ajkunak örült szerencse,
Hogy ezt elérte!
JAGO Verd fel az apát,
Indítsd utána, mérgezd meg a kékjét;
Szólítsd ki, bősziítsd fel rokonait,
És bár ő tiszta levegőn lakik,
Áraszd el léggel! Minden örömet
Telítsed bosszúsággal, gyötrelemmel,
Míg színét veszti.
RODRIGO Ez itt az apa háza. Bekiáltok.
JAGO Kiálts riadtan és iszonytatón,
Mint mikor éjjel népes városokban
Tűz támad.
RODRIGO (kiált) Brabanzio, Signor Brabanzio!
JAGO (kiált) Ébredj, Brabanzio, hé, megrabolnak!
Vigyázz, oda a lányod és a zsákod.
Tolvaj, tolvaj!
Fent egy ablakban megjelenik Brabanzio hálóköntösben
BRABANZIO Miért ez a borzalmas kiabálás?
Mi baj?
RODRIGO Uram, otthon van az egész család?
JAGO Az ajtó zárva mind?
BRABANZIO Mért kérditek?

JAGO Megloptak, uram. Kapj ruhát magadra.
Szíved megtört, fél lelked odalett.
Most, éppen most, egy vén fekete bak
Nyomja fehér bárányod. Talpra, talpra!
Ébreszd az alvó polgárt vészharanggal,
Vagy nagyapává tesz mindjárt az ördög.
Kelj fel, ha mondom.
BRABANZIO Elment az eszed?
RODRIGO Tisztelt signor, ismered-e a hangom?
BRABANZIO Nem én. Ki vagy?
RODRIGO Rodrigo a nevem.

BRABANZIO Hát nem Isten hozott.

Megtiltottam, hogy a házam kerülgesd.

Megmondtam neked nyíltan, érthetően,

Nem kapod meg a lányom – s megbomolva,

Telezabálva és borgőzősen

Idemerészkedsz, és pofátlanul

Felversz álmomból.

RODRIGO Uram, uram!

BRABANZIO De annyit mondhatok,

Van erőm hozzá, hogy e bosszuságot

Megkeserüld.

RODRIGO Uram, légy türelemmel.

BRABANZIO Mit locsogsz itt rablásról? Ez Velence,

Házam nem hombár.

RODRIGO Jó Brabanzio,

Őszinte, tiszta lélekkel jövök.

JAGO (Brabanzióhoz) A nemjőját, uram, olyan ember vagy te is, aki az Istent sem hajlandó szolgálni, ha az ördög parancsolja. Azért jöttünk, hogy a szolgálatodra legyünk, de amiért haramiáknak tartasz minket, kedvedre lesz, hogy berber csődör hágja meg a lányodat, az unokáid nyerítsenek, csatamének és máhás lovak legyenek a rokonaid?

BRABANZIO Miféle piszok csirkefogó vagy te?

JAGO Olyan ember vagyok, uram, aki elárulja neked: a lányod éppen papát-mamát játszik a mórral.

BRABANZIO Rohadt gazember vagy.

JAGO Te meg szenátor.

BRABANZIO Ezért felelsz még. Ismerlek, Rodrigo.

RODRIGO Uram, felelek mindenért. De kérek,

Ha tán kedvedre van, és – úgy tűnik –

Hozzájárulsz, hogy szép leányodat

E fénytelen, borús éjjeli órán

Testőrneked nem jobb, nem rosszabb személy,

Mint egy alkalmi szolga, gondolás,

Egy buja mór karja közé vigye...

De ha nem tudtad, megrovást szerintem

Nem érdemeltünk. Semmiképp. Ne hidd,

Hogy nincsen bennem jóérzés, tapintat,

S mulatságból csúflokodom veled.

A lányod, ha nem adtál engedélyt rá,

Rút lázadást követ el, amikor

Hűséget és szépséget, észt s vagyont

Elpazarol egy hontalan, idétlen

Vadidegenre. Nézz magad utána:

Hogyha a lányt szobájában találod,

Csaló vagyok, és zúdítsd rám az állam

Törvényét.

BRABANZIO (kiált) Fáklyát, hé, csiholj tüzet!

Hívjátok elő minden emberem.

Meg is álmodtam valami hasonlót;

Nyomasztó módon kezdem hinni már.

Fáklyát hamar! Ei

JAGO Ég áldjon, én megyek.

Nem illő és nem válik a javamra,

A mór ellen beszélnem, már pedig

Ha itt vagyok, muszáj; de jól tudom,

Ha meg is pirongatják, nem vetik

Félre ezért, mert úgy durrant bele

A most folyó ciprusi háborúba,

Hogy nem találunk hozzá fogható

A vezérségre, érthető tehát:

Bár gyűlölöm, mint a pokol tüzét,

A szükség arra késztet, hogy kitűzzem

A szeretet jelét és zászlaját;

Nem többet, mint jelét. Hogy biztosan

Megleld, az Ijászhoz vezesd a népet;

Én ott leszek veled. Isten veled. Ei

Lent jön Brabanzio hálóköntösben, fáklyás szolgálakkal

BRABANZIO Igaz a rossz hír. Elillant a lány,

S megutált életemből nem marad más,

Csak keserűség. Rodrigo, beszélj,

Hol láttad őt? – Eszét vesztett leány! –

A mórral?! – Ember így legyen apa! –

Honnan tudod, hogy ő volt? – Így becsapjon! –

Neked mit mondott? (A szolgálakhoz) Több fáklyát ide!

Verjétek fel mindenkit! (Egy vagy több szolga el)

Házások már?

RODRIGO Én azt hiszem, igen.

BRABANZIO Hogy surrant ki? Így elárulni vérét!

Ne mérjétek leány lelkét, apák,

Azon, amit mutat. Nincs-e varázslat,

Mely ifjúság s szüzesség tisztaságát

Kikezdeheti? Nem olvastál, Rodrigo,

Ilyesmiről?

RODRIGO Olvastam, jó uram.

BRABANZIO (szolgákhoz) Hívd az öcsémet! (Rodrigóhoz) Bár te kaptad volna!

(Szolgákhoz) Erre, meg arra is! (Egy vagy több szolga el)

(Rodrigóhoz) De tudod-e,

Hol csíphetjük el lányomat a mórral?

RODRIGO Azt hiszem, rajtaüthetek, ha adsz

Őrséget mellém, s velem jössz te is.

BRABANZIO Kérek, vezess. Mindenhová beszólok;

Megtehetem. (Kiált) Hé, fegyverkezettek,

És hozzatok néhány éjjeliőrt is.

Jó Rodrigo, neked hálás leszek.

Mind el

2. SZÍN

[Másik utca]

Jön Othello és Jago, fáklyás kíséreléssel

JAGO Katonaként öltem csatában embert,

De lelkiismeretem a kitérvelt

Ölést nem bírja el. Hasznomra volna

Némelykor több komizság. Tízser is

Bordái közé szúrtam gondolatban.

OTHELLO Hagyd el, jobb így.

JAGO De be nem állt a szája,

S olyan mocskos szavakkal emlegette

Nagyságodat,

Hogy a csöpp jószág, mi bennem rekedt,

Nehezen bírta el. De mondd, uram,

Megvolt az esküvő? Tudnod kell azt:

A szenátort nagyon becsülik itt,

S szavának kétszeres a súlya, mint

A hercegének. Válni kényszeríthet,

Vagy a törvény bakafántoskodását

S tilalmait zúdíttja rád, miket

Hatalma felfokoz.

OTHELLO Csak mérgeledjék.

Sok szolgálatot tettem a tanácsnak,

Ez befogja a száját. S tudni kell,

És ha tisztesség itt a kérdés,

Hirdetem is, hogy őseim királyi

Vérből származtak, s számos érdemem

Igazolhatja a fényes szerencsét,

Mely részemül jutott. Elmondhatom,

Hogy szeretem a bájos Desdemónát,

Másként szabad, kötetlen életem

Nem is szorítanám korlátok közé

Semmi kincsért.

Jön Cassio fáklyás tisztekkel

De nézd, vajon ki jön?

JAGO A felgerjedt apa és hívei.

Jobb, ha bemégy.

OTHELLO Nem, csak találjanak meg.

Tisztém és rangom, lelkem tisztasága

Szavatolnak érettem. Ók azok?

JAGO Janusra, nem hiszem.

OTHELLO A herceg emberei s hadnagyom!

Nyugalmass éjt, kedves barátaim.

Mi újság?

CASSIO A herceg köszönt, vezér,

És kér, hogy lóhalálában jelentkezsz,

Még ez órában.

OTHELLO Mit gondolsz, mi baj?

CASSIO Ciprusból jöhetett hír, úgy hiszem;
Égető ügy lehet nagyon. A gályák
Tucatjával küldözgették ma éjjel
Egymás nyomában a futárokat;
Sok tanácsos felkelt és egybegyűlt már
A hercegnél. Sürgősen oda hívnak,
S mert otthon nem voltál található,
Három irányba küldött a tanács, hogy
Keressenek.
OTHELLO S ti megtaláltatok.
Épp csak beszólok még ide a házba,
S veletek tartok. El
CASSIO Mondd, mi dolga itt?
JAGO Szárazföldön fogott gályát ma éjjel.
Ha díjjal marad, úgy gazdag ember.
CASSIO Nem értem.
JAGO Megnősült.
CASSIO A felesége?
Jön Brabanzio és Rodrigo tisztekkel, fáklyákkal és fegyverekkel
JAGO A fele...
Jön Othello
(Othellohoz) Indulunk, vezér?
OTHELLO Megyünk.
CASSIO Egy másik csapat is téged keres.
JAGO Brabanzio ez. Vezérem, vigyázz!
Gonosz szándékkal jön.
OTHELLO Megálljatok!
RODRIGO (Brabanzióhoz) Signor, a mór.
BRABANZIO Szúrjátok le a tolvajt!
JAGO (kardot ránt) Rodrigo? Gyere csak, hadd csapjalak le!
OTHELLO Vissza a kardot, árt neki a harmat!
(Brabanzióhoz) Signor, inkább parancsolsz éveiddel,
Mint fegyvereddel.
BRABANZIO Gaz tolvaj, hova dugtad el a lányom?
Te pokoli lator, megbabonáztad,
Mert kértem bárkitől, ki ésszel él:
Ha nem kötné láncsal sötét varázslat,
Ily gyengéd, boldog, szép leány, ki férjhez
Sem akart menni, és kikosarazta
A város gazdag aranyífmait,
Vállalná, hogy csúffá tegye magát,
S otthonából kormos mellekre szökjék,
Hol nem gyönyör: borzalom várja csak?
Ítéljen a világ, a józan ész
Azt súgja, hogy megbűvölted galádul,
Megrontottad érzékeny ifjúságát
Kábítószerrel. Vizsgálják ki ezt!
Valószínű, s ésszel követhető.
Ezért letartóztatlak s perbe foglak,
Világcsaló, aki gyalázatos,
Törvénytelen mesterkedéssel élsz.
(A tisztekhez) Fogjátok nyomban el! Ha ellenáll,
Vegyetek erőt rajta.
OTHELLO Vissza mind,
Kik mellettem vagytok, s a többi is!
Ha végszót kaptam, s vími kell, tudom,
Nincs szükségem sugóra. Hova menjek,
Állni a vádat?
BRABANZIO A börtönbe, addig,
Amíg törvény és bírósági rend
Felelni szólít.
OTHELLO És ha megteszem?
A dologhoz vajon mit szól a herceg,
Kinek küldöttei itt várakoznak,
Hogy valamilyen sürgős államügyben
Hozzá kísérvenek?
TISZT (Brabanzióhoz) Igaz, signor.
Tanácsot ül, és már utánad is
Küldött a herceg.
BRABANZIO Mit, tanácsot ül?
Ily késő éjjel? Vigyétek csak el.

Ügyem nem semmiség. Maga a herceg
És bármelyik tanácsos társam is
Sajátjának érezheti bajom;
Mert ha elnézzük, türelmünk okán
Főlnék kerekedik jobbágy s pogány.
Mind el

3. SZÍN

[Tanácssterem]

A Herceg és Szenátorok asztalnál ülnek, fáklyás tisztekkel

HERCEG Ezekben a hírekben nincsen összhang,
Nincs hitelük.

ELSŐ SZENÁTOR Ellentmondások.

A levelem százhat gályát jelent.

HERCEG Enyém száznegyvenet.

MÁSODIK SZENÁTOR S kétszázat ez.

De hogyha nem is egyezik a szám –

És mindig vannak ilyen esetekben

Különbségek –, mindegyikben az áll,

Hogy török flotta vette célba Ciprust.

HERCEG És ez bizony meggondolkoztató.

A hírekben lehetnek tévedések,

De úgy vélem, helytállók lényegükben,

És ez ijesztő.

MATRÓZ (kintről) Hó, hahó, hahó!

Jön egy Matróz

TISZT Küldönc a gályákról.

HERCEG Mi hírt hozol?

MATRÓZ A török Rodosz ellen készülődik.

Signor Angelo küldött, hogy jelentsem

Ezt a tanácsnak.

HERCEG (a Szenátorokhoz) Mit szóltok az újsághoz?

ELSŐ SZENÁTOR Lehetetlen.

Nem ésszerű: szemfényvesztés csupán,

Megtévesztés. Ha fontolóra vesszük,

Hogy milyen fontos Ciprus a töröknek,

És végiggondoljuk, hogy mennyivel

Nagyobb szüksége van rá, mint Rodoszra,

És ráadásul könnyebb is bevenni,

Mivel nem övezik oly várfalak,

És híján van a sok erődítésnek,

Mi Rodoszt védi – ha átlátjuk ezt,

Nem lehet a török oly kelekótya,

Hogy a legelsőt a végére hagyja,

Mellőzze a könnyűt és nyereségest,

S vállaljon haszon nélküli veszélyt.

HERCEG Nem, világos, hogy nem Rodoszba tart.

TISZT Újabb hírek.

Jön egy Futár

FUTÁR Kegyes uraim, az oszmán hajókhöz

Rodosz felé haladtukban az úton

Egy másik flotta is felzárkózott.

ELSŐ SZENÁTOR Így is gondoltam. Mennyien lehetnek?

FUTÁR Harminc hajó, és most egyszerre mind

Visszafordultak, nem is leplezik,

Hogy Ciprus a céljuk. Signor Montano,

Hú és vitéz szolgálja a tanácsnak,

Ezt üzeni köteles tisztelettel,

És kér, higgyétek el.

HERCEG Ciprus a cél.

A városban van a luccai Marco?

ELSŐ SZENÁTOR Firenzében van.

HERCEG Sürgősen írjatok neki nevünkben.

Jön Brabanzio, Othello, Rodrigo, Jago, Cassio és tisztek

ELSŐ SZENÁTOR A vitéz mórral jön Brabanzio.

HERCEG Vitéz Othello, nyomban hadba indulsz

Örök ellenségünk, a török ellen.

(Brabanzióhoz) Nem láttalak. Isten hozott, signor.
Hiányoltuk tanácsodat ma éjjel.
BRABANZIO Én is viszont. Kegyes uram, bocsánat.
Nem hivatalom keltett ki az ágyból,
Nem hallottam az ügyről, nem közös gond
Nyugtalanít: személyes bánatom
Olyan, mint gátját elsöprő, vad vízár,
Minden más gondot és fájdalmat elnyel,
És önmaga marad.
HERCEG De hát mi baj?
BRABANZIO A lányom, jaj!
(SZENÁTOROK) Meghalt?
BRABANZIO Számomra meg.
Megrontották, ellopták, kóklerek
Varázsszereivel megszedítették.
Ily örültséget nem követhet el,
Csak aki vak, ütődött, féleszű,
Vagy megbűvölték.
HERCEG Bárki legyen, ki aljas praktikával
Elfordította lányod önmagától
És apjától, magad olvasd reá
A törvény véres könyvét oly szigorral,
Amint tetszik, ha a saját fiúkon
Ítélsz is.
BRABANZIO Hálás szívvel köszönöm.
Itt áll a bűnös, ez a mór, akit
Sürgős paranccsal államügyben éppen
Berendeltél.
SZENÁTOROK Sajnálatos nagyon.
HERCEG (Othellohoz) Halljuk, te mit szólsz ehhez az egészhez?
BRABANZIO Csak azt, hogy szóról szóra így van.
OTHELLO Nagyhatalmú, tisztelt és bölcs tanács,
Érdemes és jóságos uraim,
Elvettem az öregember leányát,
Ez az igazság: nőül vettem őt.
Bármerről nézzük, a vétkem csak ennyi,
Cseppet sem több. Darabosan beszélek,
A béke lágyabb nyelvéhez nem értek,
Mert már hétesztendősen, és azóta
Kilenc hó híján a mai napig
Sátras mezőn munkálkodott karom,
S e nagy világról nem sokat tudok,
Aminek nincs köze harchoz, csatához.
Nem is mentem ki magyarázkodással
Magam az ügyből. Engedelmetekkel
Elmondom szerelmünk történetét,
Szépítés nélkül: mily bűvös szerekkel,
Milyen varázsigékkel, bájolással –
Mert kuruzslással vádoltak meg itt –,
Hogy nyertem meg a lányt.
BRABANZIO Ily halk szavú,
Tartózkodó lány, kiben elpirult
Önmagától az érzés – és korát,
Hitét, hazáját, mindent megtagadva,
Szeresse azt, kire félt nézni is!
Csak torz és csonka agy képzelheti,
Hogy természet törvénye ellen így
Véthet, ami tökéletes: a dolgot
A ravasz pokol praktikáinak
Lehet betudni. Csak azt mondhatom
Megint: vért megbolydító kotyvalékkal,
Vagy ilyen célra készült bájitallal
Szerezte meg.
HERCEG A vád mit sem jelent,
Ha nincs világosabb bizonyítékod,
Csupán szegényes valószínűség
S felszínes érvek szólnak ellene.
ELSŐ SZENÁTOR Nos, Othello, beszélj!
Megejtetted s megmérgezted a lány
Érzéseit fortélyos eszközökkel,
Vagy kéréssel hatottál, szép szavakkal,

Mint szív a szívre?

OTHELLO Kérlek, jó urak,
Küldjétek az Íjászhoz hölgyemért,
Ő szóljon rólam az apa előtt.
Ha ő alávalónak fest le engem,
Vonjátok meg bizalmatok, a rangot,
Mit rám ruháztatok, és sújtsatok le
Fejemre is.

HERCEG (tisztetekhez) Hozzátok Desdemonát!

OTHELLO Zászlós, vezesd őket! Tudod, hová.

Jago el két-három tisztel

Amíg megjön, oly őszintén, ahogy
Meggyónom vérem vétkeit az égnek,
Figyelmes fületeknek elmesélem,
Hogyan szerettem meg e szép leányt,
És engem ő.

HERCEG Beszélj, Othello.

OTHELLO Az apja kedvelt, s meghívott gyakorta,

Hogy megismerje életem folyását,
Csatát, ostromot, mindent évről évre,
Ahogy megéltem.

El is soroltam kölyökéveimtől

Egész a percig, mikor kérdezett,
Elmondtam sok rémséges esetet,
Félelmes vést vizen és szárazon,
Hogy kis híján beléhaltam sebembe,
Hogy a pimasz ellenség foglyul ejtett,
S eladott rabszolgának – majd kiváltva,
Mit kellett végigjárnom utamon,
Üregeket, rideg sivatagot,
Vad kőpusztát, égig nyúló hegyormot.

Hallani akart mindent. Elmeséltem

Az emberevő kannibálokat,

Kik felfalják egymást, és másokat,

Hónuk alatt nőtt fejjel. Hallani

Szerette volna Desdemona is,

Ám a háztartás el-elhívta folyton;

De ha tehette, végzett vele gyorsan,

Hogy visszajöjjön, és sóvár fülekkel

Hallgassa. Mikor feltűnt ez nekem,

Alkalmat és módot találtam arra,

Hogy elérjem: jó szível maga kérjen,

Meséljem el bolyongásom egészben,

Mert ő morzsákat hallott csak belőle,

Úgy találomra. Én kötélnek álltam,

És meg is könnyeztettem jó nehányszor,

Mikor elmondtam pár kemény csapást

Ifjúkoromból. Mikor befejeztem,

Ő összecsókkolt annyi szenvedésért,

Megesküdött, hogy rendkívüli volt,

És megható, csodásan megható.

Bár ne hallotta volna, ám szeretné,

Ha ő ilyen lehetne. Megköszönte,

S kért, hogyha egy barátom őt szeretné,

Tanítsam meg, hogy mondja el mesémet,

S megnyerte ezzel. Értettem a célzást:

Megszeretett azért, amit kiálltam,

S én megszerettem, mert sajnált ezért.

Ez a boszorkányság, amivel éltem.

Jön Desdemona és Jago tisztekkel

Itt jön a hölgy. Kérdezzétek ki őt.

HERCEG Ez megnyerné az én lányomat is,

Brabanzio.

Nézd a dolognak jobbik oldalát.

Többre mehetsz a törött karddal is,

Mint pusztá kézzel.

BRABANZIO Halljuk lányomat.

Hogyha kérője félig maga volt,

Verjen meg Isten, ha én ezt az embert

Még gáncsolom. Jöjj ide, drága lányom.

E nemes társaságban, mondd, kinek

Kell engedelmeskedned?

DESDEMONA Jó apámnak.

De kötelességem most már megoszlik.

Hozzád köt életem s neveltetésem.

Arra tanít élet s neveltetés, hogy

Tiszteljelek. Parancsolhatsz nekem,

Mivel lányod vagyok. De itt a férjem,

S ahogy anyám neked volt engedelmes,

Apjának is elébe téve téged,

Ugyanezt mondhatom én is uramról,

A mórról.

BRABANZIO Én végeztem, Isten áldjon!

Áttérhetünk államügyekre, fenség.

Bár volna csak örökbe fogadott lány.

Jöjj ide, mór!

Viheted: én szívből neked adom,

Amit, ha már nem volna a tiéd,

Szívből megvonnék tőled. (Desdemonához) Drágagyöngyöm,

Öröm, hogy nincs egynél több gyermekem,

Mert zsarnoka lennék miattad, és

Béklyóba verném. Uram, befejeztem.

HERCEG Hadd pótoljam meg ezt egy gondolattal:

Lépcső lehet, hogy e szerelmesek

Feljussanak szívedbe.

Ha nincs gyógyírja, ne kínozd magad

A bajjal, melyből csak bánat fakad.

Ki már megtörtént dolgon kesereg,

A régi bajt újabbal toldja meg.

Ha forgandó szerencse bármit elvett,

Türelned öltön csúfalkodva nyelvet.

A tolvajt lopja meg, aki kacagja,

De önmagát, ki fejét bának adja.

BRABANZIO Így járjon most a török is velünk,

Hogy tartjuk Ciprust, míg csak nevetünk.

Ily bölcsességben megnyugvást találhat,

Akinek olcsó vigaszára válhat,

De ha a bánat gyötrelmesre nőtt,

A türelemtől várhat még erőt?

Ily bölcsesség veszéllyel van tele.

Csak fele méz, epe a más fele.

De szó csak szó. És nem volt példa arra,

Hogy sebed orvos fülön át bevarrja.

Tisztelettel kérek, térjünk át az államügyekre.

HERCEG A török nagy erővel készült fel Ciprus ellen. Othello, te ismered legjobban az ottani erődítéseket, és jóllehet a helytartónk

rátermett ember, a közvélemény, amely a siker fő keze, inkább terád szavaz. Vállalnod kell hát, hogy friss boldogságod ragyogását

eltompítsa ez a kemény és vesződéses hadjárat.

OTHELLO Tisztelt tanács, a zsarnok megszokás

Folytán számomra régtől piheágy

A tábori kő s acél piccs. Bevallom,

Engem természetből jókedvre hangol

A nehézség, s örömmel vállalom

Ezt a hadat az ottománok ellen.

De tisztelettel kérem a tanácsot,

Hogy feleségemnek viselje gondját,

Biztosítson számára jövedelmet,

Megfelelő ellátást, lakhelyet,

Amint rangjához illik.

HERCEG Lakhat apjánál.

BRABANZIO Azt nem akarom.

OTHELLO De én sem.

DESDEMONA Nem kívánok ott lakni én sem:

Ha folyton látna, ez próbára tenné

Apám türelmét. Kérek, jó urunk,

Kérésemnek nyisd meg kegyes füled,

És adja meg szavad az engedélyt,

Mely gyöngeségemben segít.

HERCEG Mit kívánsz, Desdemona?

DESDEMONA Hogy szeretem a mórt, s csak vele élnék,

Nyílt érzelmem és sorsom fordulása

Hirdeti a világnak. Szívemet

Nemességével győzte meg uram.

Lelkében láttam meg Othello arcát,
S vitézségének, fényes hírnevének
Áldoztam lelkemet és sorsomat;
Ezért, urak, ha hátra kell maradnom
Porszemnyi békének, míg harcba megy,
Attól leszek megfosztva, amiért
Szeretem, és nehéz lesz elviselnem
Távollétét. Hadd menjek hát vele.
OTHELLO (a Herceghez) Egyeztetek bele.
Tanúm az ég, nem azért kérem ezt,
Hogy élvezetül szolgáljon inyemnek,
Hogy azt, mi rég kihuny az ifjúsággal,
Felforrósítsam újra, új gyönyörre:
Csupán azért, hogy neki kedve teljék;
És óvjon meg az ég a gondolattól,
Hogy elhanyagolom nagy ügyetek,
Ha velem van. Nem, ha a szárnyas Ámor
Játékai elmémet és erőmet
Mégfertőznék tunya könnyelműséggel,
És dolgom látná kárát örömömnek,
Konyhaedény legyen a sisakomból,
Minden szégyenletes, alávaló
Csapás támadjon tisztességem ellen!
HERCEG Döntsétek el magatok, hogy' legyen:
Maradhat, vagy mehet. Sürget az ügy,
És sietség a válasz.
EGY SZENÁTOR (Othellohoz) Indulnod kell ma éjjel.
DESDEMONA Ma éjjel?
HERCEG Még ma éjjel.
OTHELLO Kész örömmel.
HERCEG Reggel kilenckor itt találkozunk.
Hagyd hátra egyik tisztet, Othello,
Utánad viszi meghatalmazásunk,
És egyet-mást, ami számodra még
Fontos lehet.
OTHELLO A zászlósom maradjon;
M megbízható és tisztességes ember.
Rábízom, hogy kísérelje feleségem,
És hozza el mindazt, amit utánam
Küld még fenséged.
HERCEG Helyes, úgy legyen.
Jó éjt mindenkinek. (Brabanzióhoz) Nemes signor,
Ha az erény ad szépséget s erőt,
Szébb, mint amilyen fekete, a vőd.
EGY SZENÁTOR Agyó, mór. Becsüld meg Desdemonát.
BRABANZIO Tartsd szemmel, mór: az apját már becsapta,
Kijátszhat téged is, vigyázz magadra.
(Herceg, Brabanzio, Cassio, Szenátorok, Tisztek el)
OTHELLO Felelek érte. Jöjj, becsületes
Jago, gondodra bízom Desdemonát.
Mekérlek, add mellé a feleséged,
És hozd utánam őket mielőbb.
Jöjj, Desdemona. Csak egyetlen órá
Maradt a szerelemre és az úti
Tennivalókra. Az idő parancsol.
Othello és Desdemona el
RODRIGO Jago!
JAGO Mi van, nemes lélek?
RODRIGO Mit gondolsz, most mit teszek?
JAGO Hát hazamész, és alszol egyet.
RODRIGO Nyomban vízbe ölöm magam.
JAGO Ha megteszed, nem is szeretlek többé. De mért, esztelen ifjanc?
RODRIGO Mert esztelenség tovább élni, ha az élet kinszenvedés. És meg kell halni, ha a halál az orvosunk.
JAGO Tökkelütött! Négy-szer hét éve figyelem a világot, és amióta meg tudom különböztetni a jótettet és a bántalmat, nem láttam embert, aki tudta volna szeretni magát. Előbb elcserélném ember voltomat egy páviánnal, mint olyat mondjak, hogy vízbe ölöm magam egy gyöngyűkért.
RODRIGO De mit tegyek? Elismerem, szégyenletes, hogy ilyen mafla vagyok, de nincs erőm, hogy változtassak rajta.
JAGO Erőd? Marhaság! Tőlünk függ, hogy ilyenek vagy olyanok vagyunk-e. Kert a testünk, és akaratunk a kertész; ha úgy tetszik, csalánt ültetünk, vagy salátát vetünk, izsópot dugványozunk, és kakukkfűvet sarabolunk, egyfajta növényre rakjuk tele, vagy felosztjuk többféltre, hanyagul természetlenül hagyjuk, vagy szorgalmasan megdolgozzuk, akaratunkon múlik, hogy megtegyük, vagy változtassunk rajta. Ha életünk mérlegén az értelem tányérja nem ellensúlyozná az érzelmét, a vér és gyatra természetünk

szörnyűségekbe hajtana. De van eszünk, hogy lehűtse őrjöngésünket, húsunk lázát, szertelen vá-

gyainkat; ezért azt, amit te szerelemnek nevezel, én egy darabka oltványnak tekintem.

RODRIGO Lehetetlen.

JAGO Nem több az, mint a vér gerjedelme és az akarat ellanygulása. No, légy férfi már. Vízbe ölni magad? Macskákat ölnek vízbe, és vak kutyakölyköket. Barátodnak vallottam magam, és mondhatom, elszakíthatatlan, erős kötél fűz érdekedhez. Soha jobb szolgálatot nem tehetnék neked, mint most. Tegyé! pénzt a tarsolyodba! Állj be katonának; fedd el a képedet álszakállal. Mondom, legyen pénz a tarsolyodban. Nem tarthat sokáig Desdemona szerelme a mór iránt – legyen pénz a tarsolyodban – és a móré sem őiránta. Hevesen indult a dolog, meglátod, úgy is végződik majd – csak pénz legyen a tarsolyodban. Az ilyen mórok csapodárok – tömd meg pénzzel a tarsolyodat! A falat, amely ma édes neki, akár a manna, hamarosan keserű lesz, mint a sártök. A nő is színt vált, mert fiatal még.

Mikor betelt a mór testével, ráébred, hogy rosszul választott. Ezért legyen pénz a tarsolyodban. Ha mindenképpen el akarsz kárhozni, válaszd kellemesebb módját a vízbe fulladásnál. Szerezz annyi pénzt, amennyit csak lehet. Ha egy kóbor barbár és egy fifikás velencei nő szemforgató, gyarló esküje nem tesz túl az eszemen és a pokol minden ördögén, akkor megkapod a nőt; tehát szerezz pénzt. A fenébe azzal a vízbeöléssel! Ki hallott ilyet! Inkább kössenek fel, ha már megvolt az örömed, mintsem vízbe fúlj anélkül, hogy élvezted volna.

RODRIGO Segítesz a szándékomban, ha belevágok a dologba?

JAGO Bízhatok bennem. Menj, szerezz pénzt! Sokszor mondtam már, s újra meg újra elismétlem: gyűlölöm a mórt. Szívügyem ez, s neked is éppúgy megvan az okod. Fogjunk össze bosszúra ellene. Ha felszarvazod, magadnak élvezetet szerzel, nekem pedig mulatságot. Sok minden várja az idők méhében, hogy világra kerüljön. Lóduj, eredj, szerezz pénzt! Holnap bővebben beszélünk erről. Ég áldjon.

RODRIGO Reggel hol lellek?

JAGO A szállásomon.

RODRIGO Korán megyek.

JAGO Eredj, Isten veled.

Hallod-e!

RODRIGO Minden földem eladom. El

JAGO Erszényem az ilyen futóbolond...

Pallérozott eszemből csúfot úznék,

Ha félkótyára áldoznék időt,

És semmi hasznom. Gyűlölöm a mórt;

Úgy mondják, hogy szorgoskodott helyettem

Az ágyamban. Igaz-e, nem tudom,

De én az ilyesfajta gyanut is

Bizonyosságul veszem. Engem szímel,

Így céloim annál könnyebben elérem.

Szépfiú Cassio. De kiütöm

Helyéről, s tisztes látszatot adok

Ravaszul szándékomnak – ám hogyan?

Megsúgom Othellónak, hogy a hadnagy

Nagyon bizalmas az ő asszonyával;

Ez sima modorú legény, aki

Nőcsábászként könnyen gyanúba eshet.

A mór hiszékeny, nyílt természetű,

Becsületesnek gondol bárkit is,

Az orránál fogva vezethetem,

Mint a fülest.

Megfogant tervem. Poklok éjszakája,

Hozd agyam szörnyű magzatát világra. El

MÁSODIK FELVONÁS

1. SZÍN

[Ciprusi kikötő. Térség a part közelében]

Jön lent Montano, Ciprus kormányzója; két Nemes (fent)

MONTANO A tengeren mit láttok odafentről?

ELSŐ NEMES Semmit sem a magas hullámveréstől.

Az ég és víz között nem látható

Sehol vitorla.

MONTANO A part mentén vadul bömbölt a szél.

Oromzatot így nem rázott soha.

Ha így tombolt a nyílt tengeren is,

Állhatta tölgyfa borda vízhegyek

Nyomását? Miket kell még hallanunk?

MÁSODIK NEMES Hogy a török hajóhad szétverődött;

Mert ha kiállsz a tajték mosta partra,

A zúgó vízár fellegekbe csap fel,

Szél verte hullám rettentő sörénye
Vízét szór az égő Göncölszekérré,
Kioltva a szilárd Sark őreit.
Így háborogni még sohase láttam
A megbolydult vizet.

MONTANO Ha az a flotta
Nem jutott révbe, elsüllyedt bizonynal.
Ezt nem bírhatta ki.

Jön egy Harmadik Nemes
HARMADIK NEMES Új hír, urak! Vége a háborúnak.

A vad vihar elbánt a törökökkel,
Tervük dugába dőlt. Egy jó hajónk
Még látta is a török flotta gyászos
Roncsait és romlását.

MONTANO Igaz ez?

HARMADIK NEMES A hajó, a Veronessa,
Most érkezett. Michele Cassio,
A vitéz mór, Othello hadnagya,
Parton van már; a mór a tengeren,
Teljhatalommal tart Ciprus felé.

MONTANO Ennek örvendek. Kiváló vezér.

HARMADIK NEMES Vigasztalóva beszél Cassio

A török vesztéről; de aggodalmas
A mór miatt, mert dühöngő viharban
Szakadtak el egymástól.

MONTANO Óvja Isten!

Én szolgáltam alatta, jó parancsnok,
Vérbeli katona. Menjünk a partra.

Nézzük meg azt a nemrég jött hajót,
S tekintetünkkel keressük Othellót,
Ameddig a levegőég a vízzel
Eggyé nem olvad.

HARMADIK NEMES Menjünk, ez a legjobb,
Feltűnhet most már bármely pillanatban
Újabb hajó.

Jön Cassio

CASSIO Üdv, harcias sziget vitézei,
Akik a mórt becsúllitek! Az ég
Óvja meg őt az elemek dühétől,
Veszélyek közt szakadtam tőle el.

MONTANO Hajója szilárd?

CASSIO Jól ácsolt bárka az, s kormányosa
Tapasztalt ember, sok próbát kiállt.
Nem táplállok vérmes reményeket,
De bizakodom.

HANGOK (kintről) Vitorla! Vitorla!

CASSIO Mi ez a lárma?

EGY NEMES Üres a város. Kicsődült a nép
A partra, s így kiáltozik: „Vitorla!”

CASSIO Reményem Othello jöttét jelenti.

Ágyúlövés

EGY NEMES Díszlövéssel köszöntenek, tehát
Barátként jönnek.

CASSIO Kérlek, jó uram,

Menj, hozz hírt arról, hogy ki érkezett.

EGY NEMES Megyek.

MONTANO Mondd csak, hadnagy, nős ember a vezér?

CASSIO Egy boldog ember. Olyan lányt kapott,

Kiről nem adhat szó és hír fogalmat,

Nem éri fel tollak magasztalása,

Amíg e sok szépséget összehordja

Elfárad alkotója.

Jön a Nemes Nos, ki jött?

NEMES Valami Jago, zászlós a vezérmél.

CASSIO Szerencsésen és gyorsan is utaztak.

Tornyos hullámok, üvöltő szelek,

Üreges sziklák és homokpadok,

Melyek az ártatlan hajóra lesnek,

A szépség bűvöletében feladták

Gyilkos természetük, s szabad utat

Nyitottak Desdemonának.

MONTANO Ki az?

CASSIO Urunk úrnője, akiről beszéltem.

A bátor Jago gondjaira bízta,

És a várt napnál egy héttel korábban

Megérkezett. Jupiter, óvd Othellót,

Dagaszd vitorláját lehellelteddel,

Érjen öblünkbe épen jó hajója,

Ölelje Desdemonát szívrepesve,

Fáradt lelkünkben gyújtson friss tüzet,

Hozzon vigaszt Ciprusnak.

Jön Desdemona, Jago, Emilia és Rodrigo

Íme, nézd,

A hajó legszebb kincse partra szállt!

Köszöntsétek térdhajtással, urak.

Üdvöz légy, asszonyom, az ég kegyelme

Legyen veled, és öleljen körül

Minden lépten.

DESDEMONA Köszönöm, Cassio.

Uramról tudsz újabb hírt mondani?

CASSIO Még nem jött meg, csupán annyit tudok,

Hogy jól van, és itt lesz hamarosan.

DESDEMONA Úgy félek... Hogy' szakadtál tőle el?

CASSIO A tenger és az ég viaskodása

Szétválasztott.

HANGOK (kintről) Vitorla! Hó, vitorla!

CASSIO Hallod, vitorla!

Ágyúlövés

EGY NEMES Üdvözlő lövést adnak le a várnak.

Tehát barátaink.

CASSIO Menj, nézz utána! Nemes el

Isten hozott, zászlós. (Megcsókolja Emiliát)

És téged, asszonyom.

Derék Jago, kérlek, ne vedd zokon

A merészségem. Engem úgy neveltek,

Hogy viselkedjem gavallérosan.

JAGO Ha annyit adna ajkából, uram,

Amennyit én a nyelvéből kapok,

Torkig laknál.

DESDEMONA Hisz meg se szólal.

JAGO Az ám, túl sokat.

Rákezdí, ha aludni volna kedvem.

No persze, te előttem, asszonyom,

Nyelvét szívébe rejti, s gondolatban

Pergeti csak.

EMILIA Nincs okod így beszélni.

JAGO Eh, festett képek vagytok odakint,

Otthon kereplők, vadmacskák a konyhán,

Döfős szentek, ha döfnek, ördögök,

Könnyelmű háziasszonyok, de szorgosak az ágyban.

DESDEMONA Szégyelled magad, rágalmazó!

JAGO Az asszony nép csak mulatságra kel,

Ez az igazság: ágy a munkahely.

EMILIA Nem írsz dicséretet fejfámra.

JAGO Azt nem.

DESDEMONA Énrólam mit írál dicséretemre?

JAGO Nemes úrnőm, kérlek, ne hozz zavarba,

Tőlem csak egy telik: hogy kritizáljak.

DESDEMONA De próbáld meg... Küldtél a kikötőbe?

JAGO Igen, madame.

DESDEMONA Nincs jó kedvem, de önmagamnak is

Megjátszom, hogy egészen mást mutassak.

Mondd csak, hogyan dicsérmél?

JAGO Tűnődöm, ám úgy válik csak az ötlet

Fejemtől, mint vesszőtől a madárlép,

Feltép velőt, mindent. De küzd a múzsám,

És már felröppent:

Ha nőben szépség s ész versenyre kél,

Azt felhasználja, ámde ezzel él.

DESDEMONA Szép dicséret! S ha csúf a nő s eszes?

JAGO Ha az eszes nő csúnya, ez a bája,

Sok férfi szépnek épp ezért találja.

DESDEMONA Mind rosszabb.

EMILIA És ha szép, csak hogy buta?

JAGO Ha szép a nő, bármily buta a drága,

Szép gyermekhez segíti butasága.

DESDEMONA Ócska parlagi bölcsességek ezek, arra valók, hogy megnevettessék a kocsmai kelekótyákat.

Mily nyomorúságos dicséretet tudsz

A nőre, aki csúnya és buta?

JAGO Legyen a nő csúnya és buta bár,

Eszes szépségnél több bajt nem csinál.

DESDEMONA Rettentő tudatlanság! A leggyatrábbat dicséred leginkább. De milyen dicséretet tudsz egy valóban dicséretre méltó nőre, olyanra, akinek értékét maga a rosszindulat sem kezdheti ki?

JAGO Egy nő, aki szép, és mégsem kevély,

A nyelve ép, de csak halkán beszél,

Van pénze, ám nem kérkedik vele,

Rossz vágnak nincs a szívében helye,

Bárhogy megbántják, bosszút mégsem áll,

Vár nyugton, míg haragja tovaszáll,

Esze helyén van, mindig jól ítél,

Fejet hólyaggal össze nem cserél,

Amit gondol, a lelkében marad,

Az udvarlók szavára mit sem ad,

Ilyen nő, kinek nincs sehol se párja...

DESDEMONA Mit tegyen?

JAGO Szoptasson, s töltsön a sörös pohárba.

DESDEMONA Sántít ez a befejezés, nem állja meg a helyét. Ne okulj azon, amit mond, Emilia, még ha a férjed is. Te mit szólsz,

Cassio, nem komisz és szabad szájú véleményező ez?

CASSIO Nem tesz féket a nyelvére, madame. Jobb katonának, mint tudósnak.

Cassio halkán beszélget Desdemonával

JAGO (félre) A kezét fogja a nőnek. Úgy szólván sugdolóznak. Ezzel a kicsi hálóval akkora legyet fogok, mint Cassio. Jól van, csak mosolyogj rá. A saját szépelgéseddel verlek vasra. Jól mondd, így van. Ha az ilyen mesterkedések miatt kihuppansz a hadnagyságból, okosabb lett volna nem csókolgatnod annyit a három ujjadat, ahogy most is megjátszod az előkelőt. Nagyon helyes, jó csók volt, pompás bók, meg kell adni. Már megint a szádnál vannak az ujjaid? Inkább a klistély csövét dugnád oda!

Trombitászó kintről

(Fennhangon) A mór kürtje ez. Ismerem.

CASSIO Valóban.

DESDEMONA Menjünk elébe, fogadjuk.

CASSIO Jön is már.

Jön Othello kíséreléssel

OTHELLO (Desdemonához) Édes, szép harcosom!

DESDEMONA Drága Othellóm!

OTHELLO Meglepetés, de nem kisebb öröm,

Hogy itt látlak. Lelkem gyönyörűsége,

Ha ilyen szélcsend jön minden viharra,

Csak zúgjon, míg felverte a halált is,

Szökjön az árral küszködő hajó

Olimpuszi magasba, s újra mélybe,

Égből pokolba. Boldogság lehetne

E percben a halál, mert félve félek,

A lelkem úgy színültig telt örömmel,

Hogy több ilyen percet nem is kínálhat

Az ismeretlen sors.

DESDEMONA Óvjon az ég:

Csak gyarapodjék örömünk s szerelmünk

Az elszálló napokkal.

OTHELLO Ámen, fennvalók!

Nem is tudom elmondani, mit érzek.

Eláll a szavam, túl sok az öröm.

Ez, ez (megcsókolják egymást) a teljes összhang töltse be

Szívünket mindig.

JAGO (félre) Összhang van ma még,

De lehangolom én a húrokat,

Le én, úgy éljek.

OETHELLO Menjünk most a várba.

Nincs háború, a török vízbe fúlt.

Hogy vannak régi jó barátaim?

Drágám, jó dolgod lesz itt Cipruson,

Engem nagyon szerettek. Édesem,

Lásd, mindent összehordok. Az öröm

Gyerekesse tesz. Jago, arra kérek,

Menj az öbölbe, s rakasd ki a málhám.

A kormányost vidd magaddal a várba.

Derék ember, és igazán ügyes,
Meg kell becsülni. Jöjj, Desdemona.
Isten hozott Ciprusra, újra s újra!

Othello és Desdemona el a többiekkel, csak Jago és Rodrigo marad

JAGO (egy távozó kísérophöz) Várj meg a kikötőben! (Rodrigóhoz) Gyere ide! Ha bátor vagy, hallgass meg; úgy tartják, hogy a semmirevaló embert is, ha szerelmes, valami nemesség tölti el, ami nem a természete. Ma éjjel a hadnagy őrségen van a váruvarban. De előbb mondjam el: Desdemona szerelmes belé.

RODRIGO Óbelé? Ugyan már, lehetetlen!

JAGO Tedd a szádra az ujjad, és hadd okítsalak ki. Vedd észbe, milyen hévvel szeretett bele a mórba, csupán azért, mert felvágott és fantasztikus hazugságokkal tömte. De szeretheti sokáig a dumájáért? Józan ésszel aligha hiheted. A nő szemét etetni kell, és milyen élvezetet találhat az ördög látványában? Ha eltunyult a gyönyörben a vér, fel kell tüzelni újra, jóllakottságát friss étvágygal felváltani, kellemes külsőt, tetszetős életkort, finom modort és szépséget kínálni, ami a móról mind hiányzik. Ha a megkívánt jó tulajdonságok hjján a nő a maga gyengéd lelkével megrövidítve érzi magát, kezd émelyegni, utálkozni és borzadni a mórtól. A természet maga nyitja fel a szemét, és készíteti új választásra. No már most, uram, ha feltesszük, hogy így van, márpedig nyilvánvaló és nincs benne semmi belemagyarázás, ki más lehet ennek a szerencsének a várományosa, mint Cassio? Úgyesen forgatja a szót, és nem túl kényes a lelkiismerete, a tisztességnek és emberségnek csak a külső látszatát veszi magára, hogy jobban kiélhesse féktelen, rejtett, buja hajlamait. Ilyen ő, ilyen: dörzsölt, sunyi széltozó, szerencsevadász, ért hozzá, hogy a javára fordítsa vagy hazudja azt is, ami nem szól mellette, egy ördögi szélhámós! Amellett jóképű és fiatal is, megvan benne minden, ami után szédült, oktan nőcskék epedeznek. Fenemód szemrevaló legény, és a nőnek meg is akadt rajta a szeme.

RODRIGO Nem tudom elhinni róla. Áldott, tiszta lélek.

JAGO Áldott nyavalya! Szőlőből lesz a bor, amit iszik. Ha olyan áldott lélek volna, nem pistult volna bele a mórba. Szép kis áldás! Nem láttad, hogy fogdosta annak a kezét? Nem vetted észre?

RODRIGO Úgy van, láttam, de ez csak udvariaskodás volt.

JAGO Paráznság, a kezemre mondom; útmutató és piszkos bevezető a buja és alávaló gondolatok játékához. Olyan közel volt egymáshoz az ajkuk, hogy a leheletük már csokolózott. Trágár gondolatok, Rodrigo! Ha így csörtéznek tovább, hamarosan jöhet a mestervágás, testre mérve. Fui! De te, uram, bízd magad az irányításomra. Velencéből is én hoztalak el. Ma éjjel állj őrt! Úgy lesz, hogy én rendeltelek ki. Cassio nem ismer téged; én is ott leszek a közelben. Találj ki valamit, hogy feldühítsd Cassiót, beszélj nagy hangon, szöld le a vitézségét, vagy csinálj, amit éppen akarsz, ahogy a helyzet magával hozza.

RODRIGO Rendben van.

JAGO Uram, Cassio ingerlékeny, hirtelen haragú ember, talán meg is üt. Te csak hergeld, hogy tegye is meg; éppen ezzel akarom felbőszíteni a ciprusiakat, amit aztán csak Cassio leváltásával lehet majd lecsillapítani. Ilyenformán rövid úton eljutsz vágyaid teljesüléséhez, mert segítségemre lehetek, és eredményesen megszabadulunk az akadályától, mivel különben nem remélhetnénk sikert.

RODRIGO Megteszem, ha módot adsz rá.

JAGO Biztosra veheted. Nemsokára találkozunk a várban. Nekem még ki kell rakatnom a málháját. Isten veled.

RODRIGO Ég áldjon. El

JAGO Hogy Cassio szereti, elhiszem.

Hogy viszontszereti, valószínű.

Othello – bár én nem szenvedhetem –

Állhatatos, nemes természetű,

Így hát Desdemonának, úgy hiszem,

Jó férje lesz. A nőt szeretem én is,

De nem csak, mert élvezni vágyom, ámbár

Feltételezik rólam ezt a bűnt:

Azért, hogy bosszút álljak, mivel élek

A gyanúperrel, hogy a buja mór

Az én kancámat is meglovagolta,

S e gondolat méregként rájja belsóm,

A lelkemet nem békíti meg semmi,

Csak az egyenleg: asszony asszonyért.

Vagy kárpótlásul legalább olyan

Féltékenységbe taszítom a mórt,

Min nem segít józan megfontolás.

Ha a silány velencei kopó,

Akit a vadra küldök, végzi dolgát,

Markomban lesz Michele Cassio,

S a mór szemében jól bemocskolom,

Mert féltem a homlokom Cassiótól;

S még köszöni a mór, jutalmat ad,

Amiért így kibabráltam vele,

És békés nyugalmából örületbe

Kergettem. Kész a tervem, és remek –

De arcát csak később mutatja meg. El

2. SZÍN

[Utca]

Jön Othello Heroldja, kiáltványt olvas

HEROLD Nemes és vitéz tábornokunk, Othello kívánsága, hogy mivel újonnan érkezett hírek a török flotta teljes romlását jelentik, mindenki ünnepelje meg a győzelmet, tánccal, örömtúzzal, ki-ki olyan mulatsággal és kedvteléssel, amilyent a szíve óhajt, mert a mondott örömhíren kívül vezérünk lakodalmát ünnepli. Akaratából közhírré tétetik. Konyhái nyitva állnak, mindenki teljes szabadsággal ehethat a jelen öt órától, amíg a harang tizenegyre kondul. Isten áldja meg Ciprus szigetét és nemes tábornokunkat, Othellót. El

3. SZÍN

[Csarnok a várban]

Jön Othello, Desdemona, Cassio kísérettel
OTHELLO Michele, nézz ki az őrésre éjjel.

Gondunk legyen rá, hogy ez a multság

Tartson mértéket.

CASSIO Jagónak már parancsot adtam erre,

De jómagam, saját szememmel is

Meggyőződöm.

OTHELLO Jago becsületes.

Jó éjt, Michele. Holnap kora reggel

Beszédem lesz veled. (Desdemonához) No, jöjj, szerelmem,

A vásár kész, gyümölcs se még szedetlen.

Hajtsuk be hát, osztozzunk rajta ketten.

(Cassiohoz) Jó éjt.

Othello és Desdemona kísérettel el

Jön Jago

CASSIO Isten hozott, Jago. Ört kell állnunk.

JAGO Még nem, hadnagy, nem ütötte el a tized. Tábornokunkat csak Desdemona iránti szerelme vitte el ilyen korán, ezt igazán nem vehetjük rossz néven tőle. Még nem töltött vele egyetlen éjszakát sem, pedig ilyen nő után Jupiter is megnyalhatná az ujját.

CASSIO Nagyszerű asszony.

JAGO És mondhatom, csupa huncutság.

CASSIO Valóban, friss és finom teremtés.

JAGO Micsoda szeme van! Valóságos kihívás.

CASSIO Hívogató szem, mégis olyan ártatlan.

JAGO Ha megszólal, nem úgy hangzik, mint szerelmi harci jel?

CASSIO Maga a tökéletesség.

JAGO Legyen boldog a nászágyuk. Gyere, hadnagy, van egy korsó borom, és odakint néhány ciprusi úrfi, aki szívesen felhajtana egy pohárral a fekete Othello egészségére.

CASSIO Ma éjjel nem, Jago. Nagyon gyenge a fejem, nem áll az eszem az ivásra. Szeretném, ha az udvariasságuk más módot találna a mulatságra.

JAGO De hiszen barátaink! Csak egy kupával. Iszom én helyetted.

CASSIO Csak egy kupával ittam ma éjszaka, azt is jól felhígítva, nézd, mégis hogy' megcsapott! Sajnos, nem nagyon bírom az italt, és nem merem újra próbára tenni a gyengeségemet.

JAGO Ejnye, ember, mulatni kell ma éjjel, a fiúk is azt szeretnék.

CASSIO Hol vannak?

JAGO A kapu előtt, kérlek, hívd be őket.

CASSIO Behívom, de nincs hozzá semmi kedvem. El

JAGO Ha arra, amit ma éjjel beszívott,

Rátöltetek vele bár egy kupával,

Oly ingerlékeny és kötekedő lesz,

Mint egy öleb. S ez a szédült Rodrigo,

Aki megkergült már a szerelemtől,

Fenékig itta este a kupákat

Desdemonára, és őrséget áll.

És vele három heves vérű és

Becsületére kényes ciprusi,

E harcok szigetnek igaz fia,

Aki a bort nyakló nélkül vedelte,

Szintén őr. Én e részeg társaságban

Olyasmire indítom Cassiót,

Mi a szigetet sérti.

Jön Montano, Cassio, Nemesek és szolgák borral

Jönnek is már.

Ha ami jön, valóra váltja álmom,

Jó szél viszi hajómat fecskeszárnyon.

CASSIO Nem, nem, most hajtottam fel egy pohárral.

MONTANO Egy kortyocskát még; az egy pint se volt,

Tiszti becsületekre.

JAGO Bort ide!

(Dalol) Csendüljön össze poharunk,

Csendüljön össze poharunk.
Mulassunk reggelig,
Az élet eltelik,
Vitéz bajtársak, hát igyunk.
Bort ide, fiúk!
CASSIO Istenemre, pompás kis dal.
JAGO Angliában tanultam, ahol legjobban értenek az iváshoz. A dán, a német, meg a potrohos hollandus – erre igyunk! – semmi az angolhoz képest.
CASSIO Úgy tud inni az angol?
JAGO Az? Könnyűszerrel asztal alá issza a dánt. Bele se izzad, hogy a németet lepipálja. A hollandus már rókázik, mielőtt neki újratöltik a kancsót.
CASSIO A vezér egészségére!
MONTANO Helyes, hadnagy, ebben veled tartok.
JAGO Édes Anglia!
(Dalol) Egy tallérért István király
Finom nadrágot varratott,
De áráért botrányt csinál,
Leszidja a szegény szabót.
István király roppant nagy úr,
Te senki, semmi, névtelen.
Az ország rongyrazásba fúl,
Te bújj göncödbe csendesen.
Bort ide, hej!
CASSIO Istenemre, ez még pompásabb nóta, mint a másik.
JAGO Fújjam el még egyszer?
CASSIO No, ne, mert én amondó vagyok, hogy nem méltó ez a rangunkhoz. Isten mindennek fölött uralkodik, és némely lelkek üdvözülnek, más lelkek pedig nem üdvözülnek.
JAGO Én is ezt remélem, hadnagy.
CASSIO Jó, de engedelmeddel ne énelőttem. Hadnagy előbb üdvözül, mint a zászlós. De ne többet erről. Térjünk a dolgunkra. Isten bocsássa meg a vétkeinket. Urak, lássunk a dolgunkhoz. Ne higgyétek, urak, hogy részeg vagyok. Ez itt a zászlósom, ez a jobb kezem, ez meg a bal. Nem vagyok én részeg. Megállok a lábamon, és a nyelvem is forog.
NEMESEK Kitűnően.
CASSIO Akkor minden rendben. Ne higgyétek, hogy részeg vagyok. Ei
MONTANO Ki a vártára, urak! Állítsuk fel az őrséget! Nemesek ei
JAGO Az, aki az imént innen kiment,
Jó katona, Caesar mellett lehetne
Hadak élén, de látod a hibáját,
Napéjegyenlőségben virtusával,
Egyenlő nagyok. Szomorú dolog.
Az, hogy így bízik benne a vezér,
Ha e hiba erőt vesz rajta, félek,
Megárt Ciprusnak.
MONTANO Gyakran látni így?

JAGO Alvásához ez mindig a prológos.
Átviraszt két napot is, ha ital
Nem ringatja álomba.
MONTANO A vezérek
Jó volna ezt tudomására hozni.
Talán nem látja, vagy oly sokra tartja
Cassio virtusát, hogy nem tekinti
Rossz oldalát is. Nincs-e igazam?
Jön Rodrigo
JAGO (halkan) Mi van, Rodrigo?
Eredj, kérlek, keresd a hadnagyot. Rodrigo ei
MONTANO Kár, hogy ily fontos tiszte, a maga
Helyettesének rangját a nemes mór
Egy ilyen szenvedélybetegnek adja.
Áldásos volna ezt elmondani
A mórnak.
JAGO Én az egész Ciprusért sem!
Szeretem Cassiót; mindent megtennék,
Hogy kigyógyuljon.
HANGOK (kintről) Segítség! Segítség!
JAGO Ha, mi ez a lárma?
Jön Cassio, Rodrigót üldözi
CASSIO A pokolba, cudar gazember!
MONTANO Mi a baj, hadnagy?
CASSIO Ez a tekerő akar kioktatni?! – Belepüfölem a semmirekellőt egy boros demizsonba.

RODRIGO Püfölni engem?
CASSIO Még jár a szád, bitang?
MONTANO Jó hadnagy, ne, kérlek, nyughass, uram.
CASSIO Hagyj engem, uram, vagy megcsapom a koponyádat.
MONTANO Ejnye, részeg vagy.
CASSIO Részeg, én?

Vívnak

JAGO (Rodrigóhoz) Eredj, és kiabáld, hogy „zendülés”. Rodrigo el
Állj meg, hadnagy. Az Istenért, urak!
Segítség! Hadnagy! Montano! Uram!
Segítség, emberek! No, szép kis őrség!

Harangszó

Ki harangozhat? A pokolba, hé!
A sziget felriad. Hadnagy, megállj!
Örök székelybenbe jutsz.

Jön Othello, fegyveres kísérettel

OETHELLO Mi folyik itt?

MONTANO Ördögbe, vérzem. Ez halálra sebzett.

(Cassióra támad) Halj meg!

OTHELLO Megálljatok!

JAGO Megállj, hadnagy, Montano, uraim!

Feledtek rangot és szolgálatot?

A vezér szól. Megálljatok, gyalázat.

OTHELLO Mi ez? Miből pattant ki ez a botrány?

Törökké lettünk, és olyant teszünk,

Amit tilt még töröknek is az ég?

Krisztusra, e barbár harcból elég.

Aki döfködni próbál még dühében,

Magára vessen, mert halál fia.

Hallgasson a harang már, felveri

Az egész Ciprust.

(A harangszó elhallgat)

Mi a baj, urak?

Becsületes Jago, halottfehér vagy.

Ki kezdte? Szólj! Szeretetedre kérlek.

JAGO Nem is tudom. Az imént még barátok,

Olyanok, mint menyasszony s vőlegény,

Kik ágyba készülődnek – s hirtelen,

Mint akiket megbolydít rossz planéta,

Kivont karddal egymásnak rontanak

Véres verekedésben. Nem is értem,

Miből lett ily baromi hajcihő.

Vesztettem volna bár el nemesebb

Harcban a lábam, mely ide hozott.

OTHELLO Hogy' zavarodhattál meg így, Michele?

CASSIO Bocsáss meg, most nem is tudok beszélni.

OTHELLO Derék Montano, békeszerető vagy,

A világ úgy ismert meg, mint komoly,

Nyugodt ifjút, neved elismeréssel

Említik okos emberek. Mi történt,

Hogy kivívott jó híred megtagadva,

Forró fejjel vagdalkozó, garázda

Rendbontóvá vedlettél? Válaszolj!

MONTANO Nemes Othello, súlyos a sebem.

Tiszted, Jago, majd mindenről beszámol.

Én csak pár szóval, mert nehéz beszélnem,

És nem sok az, amit tudok, hiszen

Nem mondtam és nem tettem semmi rosszat,

Hacsak nem vétek szólni önmagunkat,

És védni életünket az erőszak

Rohama ellen.

OTHELLO Isten látja lelkem,

Már elborítja agyamat a vér,

A düh elfújja józan eszemet,

És elragad. Ha most megmozdulok,

Fölemelem karom, a földre roskad

Valaki. Halljam: hogy' keletkezett

E véres összetűzés, és ki kezdte?

Az, aki bűnösnek bizonyul ebben,

Legyen saját ikertestvérem is,

Ne várjon semmi jót. Háboru dúlta

Városban, mely még félelemben él,
Személyes okból harcot kezdeni
Őrségben, éjnek évadján, a vártán!
Ez fürtelem. Jago, ki kezdte?
MONTANO Ha elfogultságból, cimboraságból
Hozzáteszel, vagy elveszel belőle,
Nem is vagy katona.

JAGO Ne gyanusítgass!
Inkább kivágnám nyelvemet a számból,
Mintsem hogy Cassio ellen beszéljek,
De ha igazat mondok, úgy hiszem,
Azzal nem sérthetem. Így volt, vezér.
Miközben Montanóval itt beszéltünk,
Segítségért kiáltva berohan
Egy fickó, a nyomában Cassio
Lohol kivont karddal. Elébe toppan
Ez a nemes, hogy megállásra bírja.
Én a kiáltozó után futok,
Hogy lármája ne keltsen pánikot,
Amint történt. De gyorsabb lába volt,
És ellillant; én visszatértem, inkább,
Mert hallottam, hogy kardok csapnak össze,
És Cassio dühödten szitkozódik,
Amit nem tett soha. Mikor beléptem,
Elég hamar, ők már egymásnak estek,
És vagdalkoztak, úgy, ahogy te láttad,
Mikor szétválasztottad őket.

Nem tudok erről többet mondani.
Az ember: ember. Bárki botlik egyszer.
Bár a fickót megúzte Cassio,
Hisz mérgeünkben megütjük a barátot,
Úgy gondolom, attól bizonyosan
Olyan méltatlanság érhetette őt,
Amit nem tűrhetett.

OTHELLO Jago, tudom,
Szereteted átszínezi a vétkét,
Hogy könnyíts rajta. Cassio, szeretlek,
De nekem többé tisztem nem lehetsz.

Jön Desdemona kísérettel
Felriasztottátok szerelmemet.
Példásan büntettek.

DESDEMONA Mi baj van, drágám?
OTHELLO Már minden rendben is van, édesem.
Menjünk aludni. (Montanóhoz) Uram, a sebednek
Orvosa én leszek. (A kísérőkhöz) Vigyétek el!
Kísérők el Montanóval

Jago, te a városban nézz körül,
S nyugtasd meg, kit felzaklatott a lárma.
Jöjj, drágám. Lásd, így él a katona:
Nyugalmas álma nem lehet soha.

Mind el, Jago és Cassio kivételével

JAGO Sebet kaptál, hadnagy?
CASSIO Azt, nem segít ezen semmiféle seborvos.
JAGO Isten óvjon attól.

CASSIO A jó nevem, a jó nevem... Jaj, elvesztettem a jó nevemet. Elvesztettem a halhatatlan feletem, csak az állati
maradt! A jó nevem, Jago, a jó nevem.

JAGO Becsületemre, már azt hittem,
A tested kapott sebet. Az kényesebb, mint a hírneved. A jó név henye és hamis dolog, érdem nélkül nyerik, és ok nélkül vesztik el.
Nem is vesztetted el a jó nevedet, hacsak te nem tekinted magad vesztesnek. Idehallgass: több módod is van arra, hogy
visszaszerezd a vezér becsülését. Most eltaszított, de inkább politikából büntet, mint haragból, ahogy valaki elverné az ártatlan
kutyáját, hogy ráijesszen a haragos oroszánra. Kérleld csak meg, és újra meglágyul.

CASSIO Inkább semmibe vegyen, mintsem egy jó parancsnokot megcsaljak ilyen semmirekellő, részeges, hebehurgya tiszttel.
Berúgni, papagáj módra összehordani mindent, perlekedni? Hősködni, szitkozódni, szájalni a saját árnyékkal? Láthatatlan
szelleme a bornak, ha nem neveznek még néven, hadd hívjalak sátánnak!

JAGO Ki volt az, akit karddal üldöztél? Mivel bántott meg?

CASSIO Nem tudom.

JAGO Lehetetlen.

CASSIO Összevissza emlékszem sok mindenre, de semmire sem tisztán; civakodtunk, de nem tudom, miért. Istenem, az ember
ellenséget vesz a szájába, és az ellopja az agyát! Öröm, élvezet, vigalom, taps segítségével vedlik barommmá!

JAGO No, de most egészen jól vagy. Hogy szedted így össze magad?

CASSIO A részegség ördöge volt szíves átengedni a helyét a düh ördögének. Egyik hiba előhossa a másikat, hogy őszintén

megutáljam magam.

JAGO Ej, túl szigorú moralista vagy. Az időt, helyet, körülményeket tekintve, szívemből kívánom, bár ne történt volna meg a dolog, de ha már így lett, fordítsd a javadra.

CASSIO Megkérem, adja vissza a rangomat. Azt felelheti, hogy részeges alak vagyok. Ha annyi szájam volna is, mint egy hidrának, ilyen válasz befogná mindet. Hogy most értelmes ember valaki, aztán egyből bolond, és egy csapásra vadbarom lehet! Minden számon felüli pohár átkozott, és az ördög lakozik benne.

JAGO Ugyan már! A bor igazi jó barát, csak érteni kell a módját. Egy szót se ellene! Jó hadnagyom, azt hiszem, tudod, hogy szeretlek.

CASSIO Megbizonyosodtam róla, uram... Én, részeg!

JAGO Bárki élő ember berúghat egyszer-egyszer. Megmondom, mit tegyél. A vezérünk felesége most a vezér. Nyugodtan mondhatom, mert a vezér teljesen annak szentelte magát, hogy a nő bájait szemlélje, figyelje és bámulja. Tárd fel magad neki őszintén. Kunyeráld ki a segítségét, hogy visszakapjad a rangod. Ő nyílt, szívélyes, előzékeny, áldott teremtés, jóságában bűnnek érzi, ha nem tesz többet, mint amire kérik. Kérd meg, hogy toldozza össze az elpattant kapcsot közted és férje között, és bármibe fogadok, hogy a meghasadt szeretet köztetek erősebb lesz, mint azelőtt.

CASSIO Jó a tanácsod.

JAGO Igaz szeretettel és becsületos, jó szándékkal adtam.

CASSIO Szívemből érzem, és kora reggel megkérem a jóságos Desdemonát, hogy legyen szószólóm. Elborult a sorsom, ha most elhagy a szerencse.

JAGO Igazad van. Jó éjszakát, hadnagy. Őrségre kell mennem.

CASSIO Jó éjszakát, becsületos Jago. El

JAGO Ki mondja, hogy gazságot művelek?

Nem adtam tisztességes, jó tanácsot,

Mely alkalmasnak látszik, hogy a mórt

Megnyerje újra? Könnyű Desdemonát

Rávenni, hogy eleget tegyen ily

Tisztos kérésnek. Nincs a négy elemben

Több jóság, mint őbenne, és a mór

Megtagadná a keresztvizet érte,

És a megváltás szent jelképeit,

Szerelme úgy bilincsbe verte lelkét,

Azt tesz vele a nő, amit akar,

Istenként formálhatja gyöngességét

A vágy erejével. Gazság tehát

Ily jó utat mutatni Cassiónak

Tanácsommal. A poklok szelleme:

Ha legrútabb bűnén kótol az ördög,

Csak akkor vághat oly angyali képet,

Mint én; mert míg ez a tisztos hülye

Segítségért rimánkodik a nőnek,

És az a mórhoz esedezik érte,

Annak fülébe töltöm ezt a mérget:

Kéjvágyból könyörög hozzá az asszony;

S minél jobban próbál segíteni,

A mór annál kevésbé hisz neki.

Szép szándékát így rondítom szurokká,

És nagy jóságából hálót szövök,

Mind behullnak.

Jön Rodrigo

No, mi van, Rodrigo?

RODRIGO Ezen a vadászaton olyan kutya vagyok én, amely nem is lát vadat, csak csahol a többiekkel. A pénzem már jóformán elfogyott, az éjjel derekasán ellátták a bajomat, és azt hiszem, végül is ezzel a tapasztalattal maradok minden kinomért; így hát egy fitying nélkül, de kicsivel több ésszel visszatérek Velencébe.

JAGO Milyen szegény, akinek nincs türelme!

Nem apránként gyógyul be csak a seb?

Nem varázslattal dolgozunk mi: ésszel,

S az nyugton vár a kedvező időre.

Nem megy jól? Cassio megcsapkodott,

De kirúgattad őt e semmiségért.

Sok minden nő a Nap alatt, az érik

Korán gyümölcsé, mi korán virágzik.

Nyugodj meg! Az áldóját, már kivirradt.

Örömben s tettben szárnyal az idő.

Eredj! Később majd megtudsz többet is.

Eredj! Rodrigo el

Két dolgot kell megtenni most.

A feleségem szóljon Cassióért

Desdemonával. Rábeszélem.

Én közben félrevonulok a mórral,

S felhúzó, mikor látja Cassiót

A feleségével. Így lesz, igen.

A terv kitűnő, s véghez is viszem. El

HARMADIK FELVONÁS

1. SZÍN

[Ciprus. A vár előtt]

Jön Cassio Muzsikusokkal

CASSIO Játsszatok itt valami rövidet,

S kívánjatok jó reggelt a vezérnek.

Zene. Jön a Bohóc

BOHÓC Mi az, fiúk, Nápolyban jártak ezek a szerszámok, hogy ilyen orrhangon szólnak?

MUZSIKUS Mit beszélsz, uram?

BOHÓC Mondd csak, fúvós hangszerek ezek?

MUZSIKUS Azok hát, uram.

BOHÓC Szóval van egy csöcsük, amit szopogattok?

MUZSIKUS Mit szopogattok mi, uram?

BOHÓC No, mindegy. Fogjátok ezt a pénzt: a tábornok úgy odavan a muzsikátokért, hogy azt kívánja, ha szeretitek, ne lármázzatok tovább.

MUZSIKUS Jól van, uram, nem lármázunk.

BOHÓC Ha tudtok olyan muzsikát, ami nem hallható, csak fújjátok, de muzsikát hallgatni semmi kedve a tábornoknak.

MUZSIKUS Olyat nem tudunk, uram.

BOHÓC Akkor pakoljátok el a sípotokat, mert én megyek. No, eltűnni, gyerünk!

Muzsikusok el

CASSIO Hallod-e, kedves barátom?

BOHÓC Nem hallom a kedves barátodat, de hallak téged.

CASSIO Kérlek, hagyd abba már a szófacsarást! Fogd ezt az aranypénzt. Ha a hölgy, aki a tábornok feleségét kíséri, kimozdul, mondd meg neki: bizonyos Cassio esedezik, hogy beszélhessen vele. Megteszed?

BOHÓC Már mozdul is, uram. Ha ide mozdul, én jelentem neki.

CASSIO Tedd meg, komám. Bohóc el

Jön Jago

Jago, be jó, hogy itt vagy!

JAGO Le se feküdtél.

CASSIO Nem. Mikor elváltunk,

Kivirradt már. Jago, ne vedd zokon,

A feleséged keresem. Megkérem,

A jó Desdemonánál járja ki,

Hogy szólhassak vele.

JAGO Nyomban kiküldöm,

S módját lelem, hogy elvonjam a mór

Az útból, és az ügyedről nyugodtan

Beszélhess.

CASSIO Tiszta szívből köszönöm. Jago el

Nem láttam kedvesebb firenzeit.

Jön Emilia

EMILIA Jó reggelt, hadnagy, részvétellel vagyok

A bajodért, de minden rendbe jön.

Erről beszélnek bent, s a pártodon van

Desdemona, csakhogy előkelő,

Neves ciprusi az, kit megsebeztél,

Ezért a mór úgy véli, okosabb,

Ha mellőz most. De vallja, hogy szeret,

És nincs szüksége kérésekre ahhoz,

Hogy mihelyt alkalom kínálkozik,

Visszavegyen.

CASSIO Én mégis arra kérlek,

Ha úgy véled, hogy megteheted értem,

Szólhassak pár percig Desdemonával

Tanúk nélkül.

EMILIA Kérlek, jöjj hát velem.

Beviszlek oda, hol a lelkedet

Kiöntheted.

CASSIO Hálára köteleztél.

Mindketten el

2. SZÍN

[Szoba a várban]

Jön Othello, Jago és Nemesek

OTHELLO A kormányos kezébe add az írást,

S köszöntse majd nevemben a tanácsot.

Bejárom az erődítéseket,

Oda gyere.
JAGO Odamegyek, uram. El
OTHELLO Megnézzük az erődtményt, urak?
NEMESEK Örömmel kísérik nagyságodat.
Mind el

3. SZÍN

[A vár előtt]

Jön Desdemona, Cassio és Emilia

DESDEMONA Jó Cassio, én mindent megteszek,

Ami tőlem telik, nyugodt lehetsz.

EMILIA A férjem úgy fájlalja ezt, madame,

Akárha saját baja volna.

DESDEMONA Jóságú ember. Ne félj, Cassio,

Én visszaállítom a jó viszonyt

Uram s teközted.

CASSIO Jóságos madame,

Bármi legyen Michele Cassióval,

Mindenkor hűséges szolgálád marad.

DESDEMONA Tudom és köszönöm. Te szereted

És ismered az uramat, tudod,

Nem tart tovább távol, csupán amíg

Ésszerűség diktálja.

CASSIO Asszonyom,

Az ésszerűség diktálhat sokáig,

Vagy pépen és savón tengődhet el,

Vagy egy véletlen folytán nagyra nőhet,

És mert távol vagyok, s helyem betelt,

Felejtí szolgálatom a vezér.

DESDEMONA Ettől ne tarts. Fogadom, és tanúm rá

Emilia, hogy megkapod a tisztet,

Barátságot ígérek, s pontosan

Beváltom. Nem lesz férjemnek nyugalma.

Nyaggatom, míg csak bírja türelemmel.

Ágyából iskola lesz, asztalából

Gyóntatószék. Mindenről Cassio

Kerül majd szóba. Ne csüggedj tehát,

Mert ügynököd fel nem adná ügyed

Élete árán sem.

Jön Othello és Jago

EMILIA Madame, urunk jön.

CASSIO Én búcsúzó.

DESDEMONA Hallgasd meg, hogy' beszélek.

CASSIO Madame, most nem. Olyan kábult vagyok,

Csak ártanék magamnak.

DESDEMONA Tégy, ahogy tetszik. Cassio el

JAGO Hohó, ezt nem szeretem.

OTHELLO Mit mondasz?

JAGO Semmit, uram. Azazhogy, nem tudom.

OTHELLO Nem Cassio ment el az asszonyomtól?

JAGO Cassio, uram? Nem, nem hihetem,

Hogy ő ilyen sunyin lopózna el,

Mert látja, hogy jössz.

OTHELLO Azt hiszem, hogy ő volt.

DESDEMONA Be jó, hogy jössz, uram!

Imént egy kérelmezővel beszéltem,

Akit fájón nyomaszt neheztelésed.

OTHELLO Kiről van szó?

DESDEMONA A hadnagyodról, uram, Cassióról.

Ha van nálad kicsinyke befolyásom,

Kérlek, hogy békülj meg vele azonnal,

Mert hogyha ő nem szeret tiszta szívből,

Vétke gonoszság, nem könnyelműség volt,

Nem ismerem fel a becsület arcát.

Kérlek, hívd vissza!

OTHELLO Csak most ment el innen?

DESDEMONA Csak most, de úgy elkeseredve,

Hogy bánatából még itt is maradt,
És nekem is fáj. Hívd vissza, szerelmem.
OTHELLO Nem most. Más alkalommal, édesem.
DESDEMONA Hamarosan?
OTHELLO Érted minél előbb.
DESDEMONA Ma vacsorára?
OTHELLO Nem, ma este nem.
DESDEMONA Holnap ebédre hát?
OTHELLO Nem eszem itthon.
A várat járom kapitányaimmal.
DESDEMONA Hát holnap este, kedden kora reggel,
Vagy kedden délben, este, szerda reggel?
Kérlek, mondd meg, mikor, de ne legyen
Három napon túl. Nagyon bánja vétkét,
S ha nem számítjuk azt, hogy háborúban
Kell a jó példa, ilyen vétékért
Elég a fejmosás. Mikor jöhet?
Mondd meg, Othello. Arra gondolok,
Te kérhetnél olyant, mit megtagadjak,
Vagy csak habozzam is? E Cassio
Veled volt, hogy megkérted a kezem,
S pártodra kelt sokszor, ha valamit
Rosszalltam... Olyan nehéz visszavenni
E Cassiót? Én többre kész vagyok.
OTHELLO Kérlek, ne többet! Jöjjön bármikor.
Te bármit kérhetsz.
DESDEMONA Nem nekem teszel jót.
Mintha azt kérném, hogy húzd fel a kesztyűd,
Egyél tápláló ételt, légy melegben,
Vagyis, hogy tedd, ami személy szerint
Hasznos neked. Ha olyat kérek egyszer,
Amin szerelmedet megmérhetem,
Az súlyosabb lesz sokkal, s bajosabb
Megtenni.
OTHELLO Tőled mit sem tagadok meg,
De tedd meg most te is, amire kérek:
Csak egy kevés időre hagyj magamra.
DESDEMONA Megtagadjam? Nem, áldjon ég, uram.
OTHELLO Isten veled. Én is mindjárt megyek.
DESDEMONA Emilia, jöjj. (Othellohoz) Tégy kedved szerint.
Bármint lesz, én engedelmeskedem.
Desdemona és Emilia el
OTHELLO Nagyszerű asszony! Vesszen bár a lelkem,
Szeretlek akkor is; ha nem szeretlek,
A káosz tör reám.
JAGO Nemes uram...
OTHELLO Mi van, Jago?
JAGO Mikor őt nőül kérted, Cassio
Tudott szerelmedről?
OTHELLO Tudott már kezdettől. Mért kérdezed?
JAGO Egy gondolat ötlött fel az eszemben,
Egy semmiség.
OTHELLO Miféle gondolat?
JAGO Nem hittem volna, hogy jó ismerősök.
OTHELLO Cassio sokszor megfordult minálunk.
JAGO Valóban?
OTHELLO Valóban. Mért, te furcsának találod?
Nem becsületes ember?
JAGO Becsületes, uram?
OTHELLO Becsületes? Igen, becsületes.
JAGO Ahogy tudom, uram...
OTHELLO De mire gondolsz?
JAGO Gondolok, uram?
OTHELLO „Gondolok, uram?” A visszhangom lettél,
Mint akinek fejében rejtegetni
Való szörny bujkál. Valamit elhallgatsz.
Azt mondtad, mikor elment Cassio,
Ezt nem szereted. De mit nem szeretsz?
Mikor elmondtam, hogy a lánykérésben
Segített, felkiáltottál: „Valóban?”
És összevontad a szemöldököd,

Mint akinek eszében szörnyűséges
Gondolat ötlött fel. De ha szeretsz,
Elárulod, hogy mire gondolsz.
JAGO Jól tudod, uram, hogy szeretlek.
OTHELLO Így hiszem,
S mert úgy tudom, jó és becsületes vagy,
És jól megrágod azt, amit beszélsz,
Még jobban rémit az elhallgatott szó;
Mert kitanult, hamis lelkű csalónál
Ravaszkodás ez, de az igaz ember
Szájából a szív mélyéről fakadt
Őszinte vallomás.
JAGO Esküdni mernék,
Michele Cassio becsületes.
OTHELLO Úgy hiszem.
JAGO Ember legyen, aminek
Látszik, s ne lássék annak, ami nem.
OTHELLO Úgy van, aminek látszik, az legyen.
JAGO Hiszem, hogy Cassio becsületes.
OTHELLO Elhallgatsz mégis valamit.
Kérlek, mondd csak ki, mi van az eszedben,
A gondolatodat, ha szörnyűség,
Szörnyű szavakkal.
JAGO Jó uram, bocsáss meg.
Én engedelmességgel tartozom,
De ebben a rabszolga is szabad.
A gondolatom? Meglehet, hamis,
De van palota, hova ne kerülne
Be néha szenny is? Van oly tiszta szív,
Melyben tisztátlan gyanakvás ne ülne
Közösen törvényt néhanap a józan
És bölcs mérlegeléssel?
OTHELLO Jago, barátod ellen teszel akkor,
Ha úgy véled, sérelem éri, mégis
Eltitkolod gondolatod.
JAGO Könyörgök,
Lehetséges, hogy téves a gyanúm,
Elismerem, e rossz természet átka,
Hogy hibát kémelek és lát gyakran ott is,
Ahol nincs, ám bölcsességed, ha így van,
Mit se törődjék ily alaptalan
Gyanakvással, ne dúlja fel nyugalmad
Bizonytalan, felszínes észrevétel.
Nem válna lelki békédnek javára,
S becsületem, eszem dicséretére,
Hogy eljárjon a szám.
OTHELLO De hát miről?
JAGO A férfi és az asszony jó neve
Legdrágább kincse lelkének, uram.
Ki ellopja pénztárcám, limlomot lop;
Most az övé, ezek szolgája volt már.
De hogyha jó nevem rabolja el,
Koldus leszek, és ő nem gazdagabb
Attól, miből kifoszt.
OTHELLO Az égre, mondd ki már!
JAGO Nem, bár szorítsa markod szívemet,
Míg én vagyok letéteményese.
OTHELLO Ha!
JAGO A féltékenységtől óvakodj,
A zöldszemű rém csúfolódik azzal,
Ami táplálja. Ki vállalja szarvát,
S nem szereti a hűtlent, boldog ember.
De jaj, gyötrelmes percek jutnak annak,
Ki kétkedik, gyanakszik – és szeret!
OTHELLO Nyomoruság!
JAGO Szegény is gazdag, ha beéri ezzel,
De szegényebb mindenkinél a gazdag,
Ha folyton fél az elszegényedéstől.
Nagy Isten, óvd meg az emberi lelket
A féltékenységtől!
OTHELLO Miket beszélsz!

Azt gondolod, féltékenységben élnék,
Mindegyre újabb gyanúkkal követve
A holdnegyedeket? Ha kétkedem,
Döntöttem is már. Kecskébak legyek,
Hogyha a lelkem hajlik az afféle
Légből kapott sejtelmekre, miket
Itt összehordsz. Nem bánt, ha feleségem'
Szépnek találják, társaságba jár,
Szeret beszélni, táncol, énekel.
Erényes asszonynak erénye mindez,
Saját gyöngéim sem ébresztenek
Félelmet bennem, hogy kedvét szegik:
Volt szeme, s engem választott. Nekem
Látnom kell, és kétséghez bizonyíts is;
A bizonyossággal vége is szakadt:
Nincs szerelem s féltékenység se többé.
JAGO Örvendek, mert így kimutathatom
Nyílt szóval hűségem s szeretetem
Írántad. Kérlek, vedd ennek jeléül.
Bizonyítékról most nem is beszélek.
Nézd az asszonyt! Figyeld meg Cassióval!
Ne nézd sem bízva, sem féltékenyen.
Nem szeretném, hogy visszaéljenek
Nyílt és nemes lelkeddel. Légy szemes!
Jól ismerem országunk hajlamát.
Sok hőzöngést láthat nálunk az Isten,
Mit férj nem lát; a velencei nők
Azt tartják: tedd meg, csak ne tudja senki.
OTHELLO Komolyan mondod?
JAGO Hogy feleséged lett, becsapta apját,
Úgy vélhette, hogy fél rád nézni is,
Pedig már szeretett.
OTHELLO Úgy van.
JAGO Nahát,
Ha így játszott szint ily fiatalon,
Ha apja szemét így elvakította,
Hogy varázslatra gondolt!... Szót se többet!
Kérlek, bocsásd meg azt, hogy ennyire
Szeretlek.
OTHELLO Örökké hálás leszek.
JAGO Úgy látom, ez kissé felbolygatott.
OTHELLO Nem, egy csöppet sem.
JAGO Félek, mégis úgy van.
Jól tudhatod, hogy szeretet sugallja
Minden szavam. De látom, izgatott vagy.
Kérlek, hogy mindabból, amit beszéltem,
Ne szűrj le egy jótányival se többet
A szimpla gyanunál.
OTHELLO Nem is teszem.
JAGO Ha többnek értenéd, uram,
Olyan kínos hatása volt szavamnak,
Mi nem volt célja. Cassio barátom.
De izgatott vagy...
OTHELLO Nem túlságosan.
Tisztességesnek tartom Desdemonát.
JAGO Legyen sokáig az, s higgyed sokáig!
OTHELLO Bár a természet néha félrelép...
JAGO Őszintén szólva, itt a bökkenő,
Ha elvetette a küllemre, fajra,
Rangban hozzá illő jelölteket,
Akikhez természettől hajlana.
Valami búzlik az ilyesmiben,
Undok elfajzás, ferde hajlamok!
De megbocsáss, én nem személy szerint
Órula mondtam, bárha tartok attól,
Ha józanul gondolkodik megint,
A fajtájához mér majd téged is,
És bánja az egészet.
OTHELLO Isten áldjon.
Ha megtudsz többet is, mondd el nekem.
Asszonyod is figyeljen. Ég veled.

JAGO (távozóban) Uram, megyek.
OTHELLO Mért nősültem? E becsületes ember
Nyilván többet lát és tud, mint jelent.
JAGO (visszatér) Uram, nagyon kérem nagyságodat,
Ne kutakodj most. Hagyd csak az időre.
Hadd kapja vissza rangját Cassio,
Hisz nem vitás, hogy jól betölti tisztjét,
De ha függőben tartod egy időre,
Jobban meglátod, milyen igazában.
Figyeld meg azt is, hogy a feleséged
Nem áll-e ki túlságos hévvel érte.
Ebből sok mindent megtudsz. Én legyek
Túlzottan aggodalmas a szemedben –
Ha jó okom van is a félelemre –,
S tartsd őt tisztának, kérlek, jó uram.
OTHELLO Ne félj, vigyázok.
JAGO Megyek már valóban. El
OTHELLO Ez a fiú roppant becsületes,
És jó érzéke van, hogy megítélje
Az embert. Hogyha elvadult a sólymom,
Ha szívem húrja volna is a szíja,
Egy fűttel elröpítem, hadd vadásszon
Kedvére. Mivel fekete a bőröm,
És nem tudok fecsegni aranyíffak
Módjára, vagy mert éveim a völgynek
Indultak már – habár nem nagy dolog –,
Elhagyott, és nincsen más vigaszom,
Csak az utálat. Házasodni átok:
Miénk egy ilyen gyönyörű teremtés,
De vágya nem! Legyek inkább varangy,
Sínylődjem áporodott tömlöcökben,
Mintsem átadjam egy zugát is annak,
Amit szeretek. Nagyok kínja ez,
Az aljanépnél jobban sújtja őket,
Balvégzetük, akárcsak a halál.
Szarvakat tervez homlokunkra már
Az anyaméhben sorsunk.
Jön Desdemona és Emilia
Itt jön éppen.
Ha ez csal, az ég csúfot űz magából.
Nem hiszem.
DESDEMONA Drága Othellóm, mi van?
Vár az ebéd, s ott vannak a nemes
Ciprusiak, kiket meginvitáltál.
OTHELLO Restellem.
DESDEMONA Furcsán beszélsz. Nem érzed jól magad?
OTHELLO Megfájdult kissé itt a homlokom.
DESDEMONA Az éjszakázástól. Nem tart sokáig.
Erős kötés alatt nem kell egy óra,
És elmúlik.
OTHELLO Túl kicsi ez a kendő.
Leveszi magáról a kendőt. A kendő leesik.
Hagyd el! Gyere, én is veled megyek.
Othello és Desdemona el
EMILIA (felveszi a kendőt)
Be jó, hogy megtaláltam ezt a kendőt!
Első emlékként kapta ezt a mórtól.
Hóbortos férjem százszor biztatott,
Hogy csenjem el, de ő megesküdött,
Megőrzi, míg él, s oly kedves neki,
Vele van mindig, csókolgatja, még
Beszél is hozzá. Itt van a kezemben,
Odaadom Jagónak. Tudja Isten,
Hogy mit akar vele,
Én nem, de hadd kedveskedjem neki.
Jön Jago
JAGO Mi van? Minek lézengsz itt egymagadban?
EMILIA Ne szídj! Van itt számodra valamim.
JAGO Van valamid? Hétköznapi dolog.
EMILIA Mi?
JAGO A kelekótya feleség.

EMILIA Ez minden? No, de mondd meg, mit kapok

Azért a kendőért?

JAGO Milyen kendőért?

EMILIA Milyen kendőért?

Amit a mór adott Desdemonának,

És te mind kéreltél, hogy lopjam el.

JAGO És elemelted?

EMILIA No nem, csak kiejtette a kezéből,

És mert ott voltam éppen, fölemeltem.

Nézd, itt van.

JAGO Ügyes voltál! Add ide!

EMILIA De mit akarsz vele, mért buzditottál,

Hogy csenjem el?

JAGO Téged mit érdekel?

Elveszi a kendőt

EMILIA Ha nem igazán fontos célra kell,

Add vissza. Hogyha úrnőm nem találja,

Eszét is veszti.

JAGO Te ne tudj róla. Kell nekem. Eredj most. Emilia el

Elpottyantom a Cassio lakásán,

Hadd lelje meg. Ily pehelykönnyű holmi

A féltékenynek olyan súlyos érv,

Akár a szentírás. Ez hat reá.

A mérgem marja, óri már a mórt.

Méreg van a veszélyes gondolatban,

Először nem is szörnyű még az íze,

De mikor kezd a vérbe felszivódni,

Lángol, mint egy kénbánya.

Jön Othello

Látni rajta.

Itt jön, ni. Nincs mákony, se mandragóra,

Nincs olyan altatószer a világon,

Mely visszaadná tegnap élvezett

Gyönyörűséges álmod.

OTHELLO Hát megcsal engem?

JAGO Mi van, vezérem? Hagyd, ne tépelődj!

OTHELLO Eredj előlem! Nyújtópadra vontál.

Jobb tudni, hogy megcsaltak, esküszöm,

Mint ez a fél tudás.

JAGO Mit mondsz, uram?

OTHELLO Mit bántottak a titkos pásztorórák?

Nem láttam, nem sejtettem, nem zavartak.

Békén aludtam, víg voltam s szabad.

Cassio csókját nem éreztem ajkán.

Akit megloptak, és nem vette észre,

Ne figyelmeztess, akkor meg se lopták.

JAGO Elszomorít ez.

OTHELLO Ha táborom az utolsó utászig

Évezte volna testét, csak ne tudjam,

Boldog lehetnék. Odalett örökre

Lelkem nyugalma, minden örömöm,

A tolldíszes sereg, szép háború,

Hol virtus lesz a becsvágy! Ég veled,

Fújtató mén és harsány trombita,

Vérpezsdítő dob és fülszaggató síp,

Királyi zászló és vitézkedés,

Büszkeség, pompa, harcban nyert dicsőség!

Halálhozó ágyú, mely Juppiter

Dörgését másolod komor torokkal,

Isten veled! Az én időm lejárt.

JAGO Lehetséges, uram?

OTHELLO (torkon ragadja)

Bizonyságot, hogy szajha a szerelmem!

Bizonyságot rá, kézzel foghatót,

Vagy esküszöm, lelkem üdvére mondom,

Hogy jobb lett volna kutyának születned,

Mint felhergelni.

JAGO Hát ide jutottunk?

OTHELLO Hadd lássam, vagy úgy bizonyíts, hogy abban

Egy szög se legyen, melyen fennakadhat

Bármily kétség, vagy jaj az életednek.

JAGO Nemes uram...

OTHELLO Ha rágalmozod és megkínozol,
Hagyd a könyörgést s lelkifurdalást,
Halmozd csak a borzalmat borzalommal,
Sírjon az ég, szörnyülködjék a föld,
A kárhozatot nem tetézheted
Több kinnal már.

JAGO Isten bocsássa meg!

Hát férfi vagy? Van lelked és eszed?
Fossz meg a tiszteltől! Szegény bolond,
A tisztességemből is bűnt csinállok!
Szörnyű világ! Jegyezd meg, jól jegyezd meg:
Tisztesség, nyíltság nem visz soha jóra!
Ez a tanulság, és többé barátot
Nem szeretek, ha a szeretet átok.

OTHELLO Megállj! De ha becsületes vagy...

JAGO Okos leszek; a becsület bolond,
Elveszti, amiért fárad.

OTHELLO Hiszem,

Hogy hű az asszony, s hiszem, hogy nem az.
Hiszem, hogy igaz vagy, s hogy nem vagy az.
Bizonyosság kell. A nevem tiszta volt, mint
Diana arca, most sötét, bemocskolt,
Mint saját arcom. Hogyha van kötél, kés,
Méreg, és tűz, és fullasztó folyóvíz,
Nem tűröm. Mindent tudni akarok!

JAGO Úgy látom, elemészt a szenvedély.

Bánom már, hogy tőlem csöppent beléd.

Bizonyosságot kérsz?

OTHELLO Kérek? Akarok!

JAGO Lehet, de mi a bizonyosság neked?

Néznéd szájtátva és figyelmesen,
Hogy meggyakják?

OTHELLO Átok és kárhozat!

JAGO De tetten érni őket nem lehet
Könnyű dolog. Elkárhoznának inkább,
Mintsem meglássa őket idegen szem
Párnák közt henteregni. Mit tegyek hát?
Mit mondhatok? Miképpen bizonyítsak?
Nem láthatod, legyenek oly buják,
Mint a kecskék vagy majmok, kihevültek,
Mint párzó farkas, vagy könnyelműek,
Mint bárgyú részegek. De mondhatom,
Ha a szilárd gyanú s megfontolás,
Mely az igaz való felé vezet,
Elég neked, azzal szolgálhatok.

OTHELLO Hűtlenségének add biztos jelét!

JAGO Nincsen kedvemre az ilyesmi,
De ha már eddig mentem az ügyedben,
Becsület és szeretet arra hajt,
Hogy folytassam. Nemrégén Cassiónál
Háltam, de nem hagyott aludni egy
Cudar fogfájás. Vannak báva lelkek,
Akkor álmodunk minden dolgukat
Kikottyantják, s effajta Cassio is.
Azt motyorgta: „Édes Desdemona,
Vigyázzunk, tartsuk titokban szerelmünk”,
A kezem facsargatta, s felkiáltott:
„Drágám!” és vadul összevissza csókolt,
Mintha tövestül tépne ajkamon nőtt
Csókokat, majd combomra dobva lábát,
Sóhajtozott, csókolt és így jajongott:
„Átkozott sors, aki a mórnak adtad!”

OTHELLO Jaj, szörnyű, szörnyű!

JAGO De hisz az álma volt csak.

OTHELLO De jelzi azt, hogy előzménye volt.

JAGO Jogos kételyt szül, ha csak álom is,
És megerősít más, ennél sekélyebb
Jeleket is.

OTHELLO Ízekre vagdosom.

JAGO Nem, légy okos, hisz még semmit se láttunk.

Még tisztességes is lehet. De mondd:
Nem láttál néha egy eperszemekkel
Kivarrt kendőt feleséged kezében?
OTHELLO Én adtam. Ez volt az első ajándék.
JAGO Nem tudtam, de ma láttam: Cassio
Egy ilyenel törölte a szakállát;
Desdemonáé lehetett.
OTHELLO Ha az volt...
JAGO Ha az, vagy bármilyen más holmija,
Ellene vall a többi jellel együtt.
OTHELLO Bár negyvenezer élete lehetne!
Az én bosszúmnak ez az egy kevés.
Már látom, hogy igaz. Nos, ide nézz:
Így fújom el szerelmem – semmivé lett.
Kelj fel, sötét bosszú, a mély pokolból!
Szerelem, add át zsarnok gyűlöletnek
Koronád s trónod! Dagadj föl sebedtől,
Mellem: áspiszarás ez!
JAGO Csillapodj!
OTHELLO Vért, vért!
JAGO Türelem, meggondolhatod még.
OTHELLO Soha, Jago, soha. Ahogy a Pontus
Hevesen hömpölygő hullámai
Apályt nem tudva áradnak örökkön
A Propontus s Hellespontus felé,
A véres gondolat vissza se nézve
Törtet bennem, nem olvad szerelembé,
Míg végezetül nem nyeli magába
Méltó, nagy bosszu. (Letérdel)
A márvány egekre
Fogadom és kötöm le szavamat
Szent esküvéssel itt.
JAGO Várj, még ne állj fel!
Letérdel
Ti látjátok, örök fények fölöttem,
Ti elemek, mik körülfogtok itt,
Tanúi vagytok, hogy Jago eszét,
Szívét s karját a megbántott Othello
Szolgálatára adja. Csak parancsolj,
S én vakon megteszem, legyen akármily
Véres dolog.
OTHELLO A szeretetedet
Tettel köszönöm meg, nem pusztá szóval,
S e pillanatban már munkába foglak.
Három napon belül jelentsd, hogy Cassio
Nincs életben.
JAGO Barátom már halott.
Vedd kész dolognak; de az asszony éljen.
OTHELLO Átok rá, céda ringyó! Átok, átok!
Gyere, húzódjunk innen el. A szép
Ördög számára kifundálok én
Valami gyors halált. Te hadnagyom vagy.
JAGO Híved vagyok örökre.
Mindketten el

4. SZÍN

[A vár előtt]

Jön Desdemona, Emilia és a Bohóc

DESDEMONA Fiú, meg tudod mondani, hol van Cassio hadnagy szállása?

BOHÓC Én nem merném mondani, hogy van neki.

DESDEMONA Már miért ne volna?

BOHÓC Nem hiszem, hogy tudna szállni is, én mindig lábon láttam járni.

DESDEMONA Eredj már! Mondd meg, hol lakik.

BOHÓC Ha megmondom, hol lakik, nem vagyok becsületes ember.

DESDEMONA Ugyan miért?

BOHÓC Mert nem tudom, hol lakik, és ha megmondom mégis, nem becsületes dolog.

DESDEMONA Nem kérdezősködhetsél, hogy megtudjad?

BOHÓC Felkérdzem a világtól, mint a kátét: én kérdezek, ők válaszolnak.

DESDEMONA Keresd meg és kérd, hogy jöjjön ide; mondd, hogy megengeszteltem iránta az uramat, és remélem, rendbe jön minden.

BOHÓC No, ez az emberi ész határán belül van, ezért megpróbálkozom vele. El

DESDEMONA Emilia, hol lehet az a kendő?

EMILIA Én nem tudom, madame.

DESDEMONA Vesztettem volna el erszényem inkább,

Tallérokkaal tele; ha a nemes mór

Nem oly igaz lélek, mentes az aljas

Féltékenységtől, még valami rosszra

Gondolna tán.

EMILIA Nem féltékeny tehát?

DESDEMONA Ki? Ó? Szülőhelyén a Nap kiszívta

Az ilyen párákat belőle.

Jön Othello

EMILIA Itt jön.

DESDEMONA Nem hagyom nyugton, amíg nem hivatja

Magához Cassiót. Hogy vagy, uram?

OTHELLO Jól, kedvesem. (Félre) Nehéz a színlelés.

S te, Desdemona?

DESDEMONA Én is jól, uram.

OTHELLO Add a kezed! Mily lágy, nedvvel teli!

DESDEMONA Nem szárította ki a kor s a bánat.

OTHELLO Termékeny méh és tágas szív jele.

Forró és csupa nedv; ez szigorú

Elzárkózást, bűntöt s imát kíván,

Ostort és ájtatos gyakorlatot,

Mert egy ficánkoló, fiatal ördög

Bujkál és lázad itt. Jó ez a kéz,

Adakozó.

DESDEMONA Te el is mondhatod,

Mert szívem' adta neked ez a kéz.

OTHELLO Bő kéz. A szív adott egykor kezet;

Új címerben már kéz van szív helyett.

DESDEMONA Nem értek hozzá. Valamit ígértél.

OTHELLO Ígértem, tubicám?

DESDEMONA Hogy beszélsz Cassióval. Elhivattam.

OTHELLO Kifogtam egy heves, goromba náthát.

Add a zsebkendőd!

DESDEMONA Itt van, jó uram.

OTHELLO Amit tőlem kaptál.

DESDEMONA Nincs nálam éppen.

OTHELLO Nincs?

DESDEMONA Nincs, uram.

OTHELLO Ez nagy baj ám. A kendőt

Anyámnak egy cigányné adta hajdan.

Kuruzsló volt, ki a fejekbe látott.

Azt mondta, míg anyámnál van a kendő,

Kedves marad apám előtt, s szerelmét

Megőrzi épen; ám ha elveszett,

Vagy másnak adja, apám megutálja,

És másfelé vadászik majd örömré.

Anyám halálos ágyán nekem adta,

S meghagyta, hogy ha asszonyom lesz egyszer,

Adjam neki. Vigyázz rá, mint szemed

Fényére. Hogyha elveszítenéd,

Vagy elajándékoznád, semmihez

Nem mérhető bajt hoz ránk.

DESDEMONA Hogy lehet?

OTHELLO Így van. Varázserőt rejt szövetségben.

Egy vén szibilla, aki a Napot

Kétszázszor látta pályáját bejárni,

Jós révületben szötte ezt a kendőt.

Megszentelt hernyók termelték a selymét,

És szűzleányok szívéből kivont

Festéktől kapta színét.

DESDEMONA Igaz ez?

OTHELLO Igaz. Így hát vigyázz reá nagyon.

DESDEMONA Ne adta volna Isten soha látnom!

OTHELLO Ha! Mért?

DESDEMONA Mért kérded ilyen nyersen és riadtan?

OTHELLO Elveszett? Eltűnt? Szólj, nyoma veszett?

DESDEMONA Irgalmas Isten!

OTHELLO Mit mondsz?

DESDEMONA Megvan, de ha elveszett volna mégis?

OTHELLO Micsoda?

DESDEMONA Nem vészett el.

OTHELLO Hadd lássam, hozd ide!

DESDEMONA Hozhatnám is, de most nem akarom.

Ügyeskedsz, hogy a kérésem elűsd.

Kérlek, hogy fogadd vissza Cassiót.

OTHELLO Hozd azt a kendőt! Én rosszat gyanítok.

DESDEMONA Alkalmasabb embert sosem találsz.

OTHELLO A kendőt!

DESDEMONA Beszéljünk csak Cassióról.

OTHELLO A kendőt!

DESDEMONA Szerencséjét ez az ember

Mindig szeretetedre építette,

Minden veszélyben osztozott veled...

OTHELLO A kendőt!

DESDEMONA Zokon kell vennem...

OTHELLO Az istenfáját! Ei

EMILIA Nem féltékeny?

DESDEMONA Nem láttam még ilyennek.

Varázslat van a kendőben valóban.

Elkeserít, hogy így nyoma vészett.

EMILIA Kevés egy-két év, hogy férfit kiismerj.

Merő gyomor mind, s mi vagyunk az étük.

Csak felzabálnak, aztán jóllakottan

Kihányanak.

Jön Jago és Cassio

Nézd, jön Cassio s a férjem.

JAGO (Cassióhoz) Más módja nincs. Ő kell, hogy közbejárjon.

Milyen szerencse! Akaszkodj reá!

DESDEMONA Jó Cassio, mi van veled, mi újság?

CASSIO Madame, csak ami eddig. Arra kérlek,

Segítsen hozzá jóságos szavad,

Hogy elnyerjem megint szeretetét

Annak, akit szívemből tisztelek.

Ne tartsa késélen tovább a sorsom.

Ha oly halálos bünt követtem el, hogy

A múltbeli szolgálat, mai bánat,

És amit a jövőben tenni vágyom,

Nem juttathat szeretetébe vissza,

Hadd tudjam meg, így lesz nekem a legjobb.

A kényyszerű megnyugvás köntösét

Öltöm fel, és másutt lesek a sorstól

Alamizsnát.

DESDEMONA Jaj, kedves Cassio!

Nem hangzik jól az én ügyvédkedésem.

Férjem nem az, nem ismernék reá,

Ha úgy változna arca, mint a kedve.

A szentek úgy segítsenek meg engem,

Hogy szóltam már vele az érdekedben,

S haragjának súlyát vontam magamra

Szavammal! Légy most egy kicsit türelmes.

Megteszek érted mindent, többet is,

Mint önmagamért mernék. Érd be ezzel.

JAGO Uram dühös?

EMILIA Az imént ment el innen,

Szemlátomást különös izgalomban.

JAGO Hát tud dühöngeni? Én láttam egyszer,

Mikor széthányta hadrendjét az ágyú,

És ördögi erővel elsodorta

Mellőle öccsét – és ő most dühöng?

Felhúzza valami. Megkeresem.

Ha ő dühös, nyilván oka van annak.

DESDEMONA Menj, kérlek. Jago el

Államügy minden biztonnyal,

Velencéből jött hír, vagy ciprusi,

Most fölfedett titkos mesterkedés

Bolygatta meg nyugodt lelkét; a férfit

Némelykor apróság is fellovalja,

Nagyobb ügy bár a gondja. Így van ez,

Sajduljon meg csak egy ujjunk, megérvük

Fájdalmát az egészséges tagok.
Ne képzeljük istennek hát a férfit,
S ne várjuk, a kedvünket úgy keresse,
Mint vőlegényhez illik. Szidj csak össze,
Járatlan vagyok az efféle pörben,
Haraggal csak lelke vádolta meg;
De hamis tanú voltam, már belátom,
És koholt volt a vád.
EMILIA Adná az Isten,
Hogy államügy legyen, amint hiszed,
Nem féltékenység, mely gyanúba vett.
DESDEMONA Jaj, okot nem is adtam rá soha!
EMILIA Féltékeny meg sem hallja ezt a választ.
Nem azért féltékeny, mert oka van rá,
Csupán mert féltékeny. Szörnyeteg ez,
Mely maga nemzi és szüli magát.
DESDEMONA Óvja meg tőle Othellót az ég!
EMILIA Ámen.

DESDEMONA Megkeresem. Te maradj, Cassio.
Ha jobb kedvében van, szólok megint,
S próbálok hatni rá, amint tudok.
CASSIO Hálás szívvel köszönöm, úrnőm. Desdemona és Emilia el
Jön Bianca
BIANCA Üdv, Cassio.
CASSIO Hol jársz házon kívül?
Szépséges Biancám, hogy telik napod?
Éppen hozzád indultam, édesem.
BIANCA Én tehozzád indultam, Cassio.
Egy hét volt? Hét nap s éj százhatvan óra,
És hogyha nincs veled, akit szeretsz,
Több, mint akármilyen százhatvan óra!
Gyötrelmes számtan ez!
CASSIO Biancám, bocsáss meg,
Lelkemet gondok ólomsúlya nyomta,
De pótolom alkalmasabb időben
A mulasztásomat. Nézd, Bianca édes,
Varj egy ilyent nekem.
Odaadja Desdemona kendőjét
BIANCA Honnan szerezted?
Egy új kedvesed záloga lehet.
Fájt távolléted, még fájóbb oka.
Ide jutottunk? Rendszerben van.
CASSIO Eredj már!
Hagyd az ördögbe a sanda gyanakvást,
Aki sugallta. Féltés szól belőled,
Hogy emlékül kaptam valami nőtől.
Szavamra, tévedsz, Bianca.
BIANCA Hát kié?
CASSIO Nem is tudom, ott leltem a szobámban.
Szép a mintája. Valaki bizonytal
Keresi; lemásoltatnám előbb.
Vidd el, varrd meg, és menj is, hagyj magamra!
BIANCA Hagyjalak el? Miért?
CASSIO A vezért várom, a tábornokot,
S nem tartom illőnek, nem is kívánom,
Hogy nővel lásson itt.
BIANCA Ugyan miért nem?
CASSIO No nem, mert nem szeretlek.

BIANCA Nem szeretsz.
Kérlek, jöjj mégis egy kicsit velem,
És mondd meg, kora este látlak-e.
CASSIO Csak egy kicsit mehetek, igazán,
Mert itt kell várnom; aztán megkereslek.
BIANCA Jó lesz így, be kell érnem ezzel is.

Mindketten el

NEGYEDIK FELVONÁS

1. SZÍN

[Ciprus. A vár előtt]

Jön Jago és Othello

JAGO Úgy hiszed?

OTHELLO Úgy hiszem, Jago?

JAGO Hogy csókolóznak titokban?

OTHELLO Lopott csók.

JAGO Vagy csupaszon hevernek órahosszat

Az ágyban, s nem művelnek semmi rosszat?

OTHELLO Csupaszon, Jago, és semmit se tesznek?

Képmutatás ez a sátán előtt.

Ha erényes nő ezt teszi, erényét

Ördög kísérti, s ő maga az Istent.

JAGO Ha semmit sem tesznek, bocsánatos.

Ha én kendőt adnék az asszonyomnak...

OTHELLO Akkor mi?

JAGO Akkor övé, uram, és mert övé,

Odaadhatja, akinek akarja.

OTHELLO Éppígy sajátja tisztessége is.

Odaadhatja?

JAGO A tisztesség nem látható tulajdon.

Annak is gyakran megvan, akinek nincs.

No, de a kendő...

OTHELLO Bár elfeledtem volna örömömre!

Azt mondtad – és úgy villan az eszembe,

Ahogy járványos házra száll a holló

Fenyegetőn –, hogy nála van a kendőm.

JAGO És mi a baj?

OTHELLO Ez semmiképp se jó.

JAGO S ha azt mondom, láttam, hogy elkövette,

Vagy hallottam – mert némelyik lator,

Ha levett egy nőt forró kéréleléssel

A lábáról, vagy az odavetette

Magát szédülten, nem bír önmagával,

S eljár a szája...

OTHELLO Szólt valamit erről?

JAGO Szólt is, uram. De nem többet, csak annyit,

Amit le is esküdhet.

OTHELLO És mi az?

JAGO Hát az, hogy... mit tudom én, mit csinált.

OTHELLO Mit?

JAGO Ott feküdt...

OTHELLO Vele?

JAGO Vagy rajta, ahogy akarod.

OTHELLO Ott feküdt vele? Rajta? Arról mondjuk, hogy „rajta feküdt”, aki megszeplősítette. Lefeküdt vele? Az ördögbe, fürtelem!

Kendő... vallomás... kendő. Valljon, s kössék fel! Előbb kössék fel, ott valljon! Reszketek. A természet nem venne magára ok nélkül

ilyen homályos gyötrelmet. Nem a szó az, ami így megráz. Fúj! Orr, fül, ajak! Lehet ez? Vallomás? Kendő? Sátán! Ájultan földre rogy

JAGO Dolgozz, méreg! Naiv bolondok törbe esnek.

Épp így kerülnek hírbe tiszta nők

Ártatlanul. Uram, mi a bajod?

Uram, Othello!

Jön Cassio

Mi van, Cassio?

CASSIO Ej, mi a baj?

JAGO Rájött megint a nyavalyatörés.

Már másodszor. Elfogta tegnap is.

CASSIO Dörgöld a halántékát!

JAGO Mentsen Isten!

Békén kell a roham végét kívánni.

Különben habos lesz mindjárt a szája,

Aztán vad dühöngésben tör ki. Nézd,

Meg is mozdult már. Húzdj félre kissé,

Mert föleszmél azonnal. Majd ha elment,

Fontos beszélőnivalóm lesz veled. Cassio el

Uram, nem verted be a fejedet?
OTHELLO Kicsúfolsz?
JAGO Nem csúfollak, Istenemre.
Csak szeretném, viselkedj férfi módra.
OTHELLO Felszarvazott férj szörny és vadbarom.

JAGO Népes városban sok a vadbarom,
És sok a békés szörnyeteg.
OTHELLO Bevallotta?
JAGO Légy férfi már, uram.
Minden szakállas ugyanezt a jármot
Húzza veled. Sok millión hevernek
Bemocskolt ágyon éjjel, s készek esküt
Tenni, hogy tiszta. Sokkal jobb neked.
Ördög tréfája az, pokoli csúfság,
Ha otthon ágyadon ringyót ölelsz,
És szűznek képezed. Nem, tudjam inkább:
Ha tudom, mi vagyok, tudom, mi ő.
OTHELLO Bölcs vagy.
JAGO Húzódj el kissé távolabb,
És fogd magad türelmes hallgatásra.
Amíg itt téged földre vert a bánat,
Ily férfihoz méltatlan szenvedés,
Erre járt Cassio. Elküldtem innen,
Kimentettem a rosszulletedet,
S visszahívtam későbbre, hogy beszéljünk,
Ígérte is. Rejtőzz el a közelben,
S figyeld fintorait, a megvetést
És gúnyt arcának minden kis ízében.
Mert én most elmeséltetem veled,
Hogyan, hol és mikor, mióta, hányszor
Feküdt és fekszik össze asszonyoddal.
Figyeld meg jól az arcát. Légy türelmes,
Vagy azt mondom, paprikajancsi vagy,
Nem férfiember.
OTHELLO Jago, idehallgass!
Fondorlatos leszek a türelemben,
De – hallod? – vérontásban is.
JAGO Helyes,
Majd idejében. Most húzódj el innen!
Othello félrehúzódik
[Félre] Kérdezgetem Biancáról Cassiót.
A bájait árulva vesz e nőcske
Kenyeret és ruhát. Szegény teremtés
Odavan Cassióért; kurva-sors ez:
Ő behúz száz palit, s behúzza egy.
Ha csak a nevét hallja Cassio,
Őli a kacagás.
Jön Cassio
De éppen itt jön.
Ha mosolyog, eszét veszti a másik,
Féltékenysége félremagyarázza
A Cassio mosolyát és vidám
Viselkedését. [Fennhangon] Hogy vagy, hadnagyom?
CASSIO Rosszul, mert olyan rangot adsz nekem,
Ami azzal, hogy nincs, csaknem megöl.
JAGO Csak nyaggasd Desdemonát, és tiéd.
Ha Biancán múlna, hogy megkapd, amit kérsz,
Be gyorsan célhoz érnél!
CASSIO (nevet) A kis ribanc!
OTHELLO (félre) Lám, máris hogy' kacag!
JAGO Nem láttam nőt, aki így tud szeretni.
CASSIO Kis cafka! Azt hiszem, szeret valóban.
OTHELLO (félre) Nem is tagadja, és még kikacagja.
JAGO Hallod-e, Cassio!
OTHELLO (félre) Kiszedi most
Belőle, hogy' volt. Rajta, csak meséld!
JAGO Beszéli, hogy feleségül veszed.
Ez a szándékod?
CASSIO Hahaha!

OTHELLO (félre) Diadalt ülsz, római, diadalt ülsz?
CASSIO Feleségül? Egy utcalányt? Kérek, becsüld többre az eszemet, ne gondold, hogy egészen elment. Hahaha!
OTHELLO (félre) Úgy, úgy, úgy, úgy. A nyertes nevet.
JAGO Igazán úgy hírlík, hogy elveszed.
CASSIO Kérek, légy őszinte.
JAGO Gazember legyen másként a nevem.
OTHELLO (félre) Győztél rajtam? Jól van.
CASSIO A kis majom híreszteli ezt. A fejébe vette, hogy elveszem, de a saját szerelme és a hiúsága hitette el velem, én ugyan nem ígértem.
OTHELLO (félre) Jago ide int. Most kezd mesélni. Közelebb húzódik
CASSIO Az előbb járt itt. Utánam koslat mindenhová. A minap a tengerparton beszélgettem néhány velenceivel, hát nem odatoppan ez a kis nő, és egyből a nyakamba csimpaszkodik.
OTHELLO (félre) És azt kiáltja: „Drága Cassio!” A mozdulatából ez következik.
CASSIO Így lóg és ring és sír a nyakamban, így ráz és rángat... hahaha!
OTHELLO (félre) Most azt meséli, hogyan húzta be a szobámba. Jól látom az orrodát, csak a kutyát nem, amelyiknek odadobom.
CASSIO Szakítanom kell már velem.
Jön Bianca
JAGO Nézd, ott jön.
CASSIO Olyan ez, mint a görény! Csak illatosabb. (Biancához) Mit mind lófrálsz utánam?
BIANCA Az ördög és a nagyanyja lófrál utánad. Mit akarsz azzal a kendővel, amit az előbb a kezembe nyomtál? Bolond voltam, hogy elfogadtam. Még hogy másoljam le az egészet... szép kis holmi, ott lelted a szobádban, azt sem tudod, ki hagyta ott. Valamilyen némből ajándéka, és én másoljam le. Itt van, add oda a bakasáridnak. (Odaadja Cassiónak a kendőt) Akárhonnan kaptad is, én hozzá se nyúlok.
CASSIO Mi lelt, édes Biancám, mi lelt?
OTHELLO (félre) Istenemre, ez az én kendőm lehet.
BIANCA Ha kedved tartja, jöjj el este vacsorára... ha nem, akkor gyere, amikor újra megjön a kedved. El
JAGO Utána, utána!
CASSIO Muszáj, különben utánam kiabál az utcán.
JAGO Nála vacsorázol?
CASSIO Úgy gondolom.
JAGO Lehet, hogy majd megkereslek, mert okvetlenül beszélni akarok veled.
CASSIO Kérek, gyere; eljössz-e?
JAGO Menj csak; most hagyjuk. Cassio el
OTHELLO Hogyan öljem meg, Jago?
JAGO Figyelted, hogy kacarászott a gázságán?
OTHELLO Ó, Jago!
JAGO És láttad a kendőt?
OTHELLO Az én kendőm volt?
JAGO A kezemre, a tied. És látni, mennyire becsüli azt a bolond nőt, a feleségedet. Tőle kapta a kendőt, és odaadta a kurvájának.
OTHELLO Kilenc évig ölném egyfolytában ezt a fickót. Nagyszerű asszony, szép asszony, édes egy asszony!
JAGO Felejtsd el már!
OTHELLO Rohadjon meg, pusztuljon és jusson kárhozatra még ma éjjel, mert nem élhet tovább. Nem, kővé vált a szívem; ha rácsapok, megfájdul a kezem. Jaj, nincs edesebb teremtés a világon! Akár egy császár mellett feküdhetne, hogy parancsolgasson neki.
JAGO Ne ezen járjon most az eszed.
OTHELLO Ott gebedjen meg! Csak mondom, hogy milyen... Csodákat művel a tűvel, bámulatos muzsikusként. A vad medve is kezes lesz az énekétől! Magasztos, finom ész, csupa ötlet.
JAGO Annál csúfabb, amit tesz.
OTHELLO Ezerszer, ezerszer! És milyen kedves!
JAGO Az ám, túllontúl kedves.
OTHELLO Úgy van, igaz. De mégis kár érte, Jago. Jaj, Jago, nagy kár érte, Jago!
JAGO Ha úgy szereted, hogy félrelép, engedd, hadd bujálkodjék; ha téged nem sért, másnak igazán mindegy.
OTHELLO Ízekre szabdalom. Felszarvaz engem!
JAGO Ocsmány dolog.
OTHELLO A tisztemmel!
JAGO Annál ocsmányabb.
OTHELLO Szerezz valami mérget, Jago, még ma este. Nem akarok szóváltást velem, különben újra eszemet veszttem a testétől, a szépségétől. Ma este, Jago.
JAGO Ne méreggel. Fojtsd meg az ágyában, abban az ágyban, amelyet beszennyezett.
OTHELLO Jó, jó, tetszik ez az igazságszolgáltatás, nagyon jó.
JAGO Cassiónak hadd legyen én a bakója. Éjfélkor többet hallasz erről.
OTHELLO Kitűnő.
Kintről trombitaszó
Mi ez a trombitajel?
JAGO Velencéből jött valami.
Jön Lodovico és Desdemona kíséreléssel
Lodovico. A herceg küldi. Nézd, vele van a feleséged is.
LODOVICO Isten óvjon, nemes vezér!
OTHELLO Szívvel üdvözöllek, uram.
LODOVICO (levelet ad át Othellónak) A herceg és Velence tanácsa köszönt.
OTHELLO Csókkal tisztelem rendelkezésüket. Olvassa a levelet

DESDEMONA Mi az újság, Lodovico rokon?
JAGO (Lodovicóhoz) Nagyon örülök, hogy látlak, signor. Isten hozott Ciprusra.
LODOVICO Köszönöm. Cassio hadnagy hogy van?
JAGO ÉI, uram.
DESDEMONA Rokon, tudnod kell, hogy ő és a férjem
Összezőrdültek. Majd te elsimítod.
OTHELLO Biztos vagy benne?
DESDEMONA Uram...
OTHELLO (olvas) „Ne halaszd, tedd belátásod szerint...”
LODOVICO Nem hozzánk szólt, a levél most a gondja.
Urunk és Cassio között viszály van?
DESDEMONA Szerencsétlen dolog. Bár lenne béke
Köztük megint; kedvelem Cassiót.
OTHELLO A mennykőbe!
DESDEMONA Uram?
JAGO Észnél vagy-e?
DESDEMONA Dühös?
LODOVICO A levél izgathatta fel,
Mert úgy hiszem, sürgősen hazahívják,
S a parancsnokság Cassióra hárul.
DESDEMONA Igazán öröömre szolgál.
OTHELLO Igazán!
DESDEMONA Hogyan?
OTHELLO (Desdemonához) Elment az eszed.
DESDEMONA Mit mondsz, édes Othelló?
OTHELLO Ördög! Megüti
DESDEMONA Nem érdemeltem ezt.
LODOVICO Uram, ezt Velencében el se hinnék,
Ha esküt tennék is. Ez több a soknál.
Engeszteld meg, látod, sír.
OTHELLO Ördög, ördög!
Ha nő könnyétől a föld megfoganna,
Minden cseppből krokodilus teremne.
Pusztulj előlem!
DESDEMONA (indul) Megyek hát, hogy ne ingereljelek.
LODOVICO Mily engedelmes asszony!
Kérlek, hívd vissza, jó uram.
OTHELLO Asszony!
DESDEMONA (visszafordul) Uram!
OTHELLO (Lodovicóhoz) Mit kívánsz tőle, sir?
LODOVICO Én, uram?
OTHELLO Uram, te kívántad, hogy visszatérjen,
És fordul ő, ha kell, és megy előre,
És fordul ismét, és sír, síri is tud,
És engedelmes, igen, engedelmes,
Nagyon is az. (Desdemonához) Te csak könnyezz tovább!
(Lodovicóhoz) Ez itt, uram... (Desdemonához) Ügyesen tetteted!
(Lodovicóhoz) Hazarendel. (Desdemonához) Eredj utadra innen!
Majd érted küldök. (Lodovicóhoz) Ha ez a parancs,
Indulok Velencébe. (Desdemonához) Tűnj el innen!
Desdemona el
(Lodovicóhoz) Cassio veszi át a helyemet.
Kérlek, hogy vacsorázz velem ma este.
Isten hozott. Kecskék, majmok csupán! El
LODOVICO Ez a nemes mór, kit tökéletesnek
Tart mindenben tanácsunk? A szilárd
Jellem, kit nem bánt szenvedély, erényén
Véletlen nyíla, balsors kelevéze
Nem törhet át?
JAGO Nagyon megváltozott.
LODOVICO Észnél van? Nem borult el az agya?

JAGO Ilyen ő. Én nem gáncsolom, tudom,
Milyen lehetne. Bár adná az ég,
Az is legyen.
LODOVICO Veri a feleségét!
JAGO Ez rossz valóban. Bár tudnám, hogy ez
A legrosszabb.
LODOVICO Talán szokása ez,
Vagy a levéltől forrt fel úgy a vére,

Hogy képes volt ezt tenni?

JAGO Fáj a szó.

A becsület nem hagyja elmesélnem,

Amit láttam s tudok. Elég figyelned,

S úgy kimutatja a foga fehéret,

Hogy nem kell semmit mondanom. Kövesd,

És nézd a folytatását.

LODOVICO Elszomorít, hogy benne így csalódtam.

Mindketten el

2. SZÍN

[Terem a várban]

Jön Othello és Emilia

OTHELLO Te semmit sem láttál tehát?

EMILIA Nem is hallottam, és gyanút se keltett.

OTHELLO Igen, de láttad Cassióval együtt.

EMILIA Nem láttam semmi rosszat, és fülembe

Jutott minden kis szó, amit beszéltek.

OTHELLO Hát sosem sugdosódtak?

EMILIA Soha, uram.

OTHELLO Téged nem küldtek el?

EMILIA Soha.

OTHELLO Legyezőért, kesztyűért, más egyébért?

EMILIA Soha, uram.

OTHELLO Ez furcsa.

EMILIA Lelkimmel állok jól azért, uram,

Hogy tisztességes. Hogyha te gyanakszol,

Vesd el magadtól, befelhőzi lelked.

Ha egy gazember a fejedbe verte,

Sújtsa a kígyó átkával az ég.

Ha ő sem hű, igaz, férj nem lehet

Boldog, mert mocskos bármily tiszta asszony,

Akár a rágalom.

OTHELLO Menj, hívd ide! Emilia el

Csak jár a szája, no, de egy kerítő

Mi mást mondhatna?

Kitanult cemende,

Szégyenletes, csúf titkok zárja, kulcsa,

Bár térden láttam imádkozni többször.

Jön Desdemona és Emilia

DESDEMONA Uram, mit kívánsz?

OTHELLO Ide, tubicám.

DESDEMONA Mit parancsolsz?

OTHELLO Lássam csak a szemed,

Nézz a szemembe!

DESDEMONA Milyen szörnyű szeszély ez?

OTHELLO (Emiliához) Asszonyság, tedd a dolgodat.

Osonj ki, és az ajtót zárd a párra,

Köhögj vagy hümmögj, hogyha bárki jön.

Végezd a dolgod, a dolgod; eredj! Emilia el

DESDEMONA Térden kérdem: hogy értsem az egészet?

Kiérzem a dühöt minden szavadból,

De nem értem a szót.

OTHELLO Mi vagy, mi vagy?

DESDEMONA Az asszonyod, hűséges asszonyod.

OTHELLO Esküdj meg, íteld magad kárhozatra;

Oly angyali vagy, félnek megragadni

Az ördögök. Légy kétszer kárhozott!

Esküdj, hogy tiszta vagy.

DESDEMONA Jól látja Isten.

OTHELLO Hogy oly csalárd vagy, mint maga az ördög.

DESDEMONA Kit csaltam meg, uram? Kivel? Hogyan?

OTHELLO (sír) Jaj, Desdemona, el előlem, el!

DESDEMONA Irtózatos nap ez! Mért sírsz, uram?

A könnyeidnek én vagyok oka?

Ha élsz a gyanúperrel, hogy apám

Intézte visszarendelésedet,

Ne háíítsd énrám. Ezzel elveszett ő
Számomra is.
OTHELLO Ha úgy tetszett az égnek,
Hogy megpróbáljon, és csupasz fejemre
Esőként hulljon minden kín s gyalázat,
És elmerüljek állig a nyomorban,
Minden reményemmel rabságra jussak,
Még találnék lelkemben valahol
Csöppnyi türelmet. Ám e gunyoros kor
Kaján szeme előtt céltábla lenni,
Hogy kipécézzem engem renyhe ujjá...
És elbírnám ezt is, el én, el én.
De hogyha onnan, hol a szívem őrzöm,
Hol élnem kell, vagy véget ér az élet,
A forrástól, amelyből bőven árad,
Vagy elapad... ha onnan elszakítanak,
Vagy posvány lett, ahol ocsmány varangyok
Hemzsegnek s párzanak! Fordítsd el arcod,
Türelmem, rózsaaajkú, szép kerub,
Zord itt a szem, mint a pokol.
DESDEMONA Remélem, húnek tart nemes uram.
OTHELLO Mint vágóhídon nyáron a legyet,
Mely épp kikelve, pázlik is. Te gyom,
Oly behízeltgőn szép és illatos vagy,
Hogy az már szinte fáj... Kár volt születned!
DESDEMONA Mit vétettem, miről nem is tudok?
OTHELLO Arra való e szép lap, drága könyv,
Hogy „kurvá”-t írjanak rá? Mi a vétked?
Hogy mi a vétked? Útcasarki cafka,
Izzó kemencévé hevülne arcom,
És porrá égne benne a szemérem,
Ha tettedről beszélnék. Mi a vétked?
Az ég elsápad, hunyorog a Hold,
A céda szél, mely csókolja, kit ér,
Némán a föld mély üregébe kushad,
Hogy ne is halljon róla. Mi a vétked?
DESDEMONA Az égre, igazságtalan vagy.
OTHELLO Hát nem vagy ringyó?
DESDEMONA A keresztfára, nem.
Ha megőrizni az edényt uramnak
Idegen kéz mocskától, nem jelent
Ringyóságot, ringyó nem is vagyok.
OTHELLO Nem vagy hát kurva?
DESDEMONA Nem, úgy üdvözüljek.
OTHELLO Igazán?
DESDEMONA Úgy irgalmazzon Isten.
OTHELLO Akkor bocsáss meg.
Velencei ribancnak néztelek,
Akit elvett Othello. (Kiszól) Hé, te némben,

Te fordított Szent Péter, ki a poklok
Kapuja előtt állsz őrt!
Jön Emilia
Hé, te, te,
Már végeztünk. (Pénzt ad neki) A fáradságodért.
Most fordítsd rá a kulcsot, s tartsd a szád. El
EMILIA Nagy Isten, mire készül ez az ember?
Hogy vagy, madame? Mondd, hogy vagy, drága úrnőm?
DESDEMONA Félálomban.
EMILIA Mi baja van az uramnak, madame?
DESDEMONA Kinek?
EMILIA Az uramnak, madame.
DESDEMONA Ki az urad?
EMILIA Aki tied is, úrnőm.
DESDEMONA Nekem már nincs. Ne szólj, Emilia.
Nem tudok sírni, s nincs más válaszom,
Csak amit könny mondhat. Kérek, ma este
A menyegzői ágyneműt terítsd fel.
Most hívd a férjed!
EMILIA Felfordult világ! El

DESDEMONA Oka lehet, hogy így bánik velem.
De mily hibát követtem el, ami
Bármily halvány gyanút ébreszthetett?
Jön Jago és Emilia
JAGO Mit parancsolsz, madame? Mondd, mi a baj?
DESDEMONA Nem is tudom. Ki gyermeket tanít,
Könnyű leckéket ad fel, és szelíd.
Így kellett volna engem szidnia,
Mert még gyermek vagyok.
EMILIA Jaj, Jago, lekurvázta őt urunk,
Bántó, súlyos szavakkal úgy beszórta,
Hogy igaz szív el sem viselheti.
DESDEMONA Az volnék, Jago?
JAGO Micsoda, úrnőm?
DESDEMONA Aminek mondja, hogy mondott uram.
EMILIA Kurvának mondta. Nem becsmérlí így
A részeg koldus sem hitvány macáját.
JAGO Mért tette?
DESDEMONA Én nem tudom, csak azt, hogy nem vagyok.
JAGO Ne sírj, ne sírj! Fájdalmas hallani!

EMILIA Ezért nem kellett annyi nemes ifjú,
Hazája, apja és barátai,
Hogy lekurvássák? Nincs-e oka sírni?
DESDEMONA Átkozott sors!
JAGO Őt kell átkoznod érte.

Mi jöhetett rá?
DESDEMONA Isten tudja csak.
EMILIA Kössenek fel, ha nem fondorlatos,
Könyöklő és törleszkedő gazember
Agyalta ki, és rágalmazta meg,
Hogy így szerezzon állást, kössenek fel.
JAGO Fúj, nincs is ilyen ember. Lehetetlen.
DESDEMONA Ha mégis van, Isten bocsássa meg.
EMILIA Hóhér bocsássa meg, s pokol eméssze!
Mért mondja kurvának? Ki hát a társa?
Hol és mikor, hogyan, mi vall reá?
Egy aljas fickó csalta meg a mórt,
Egy gazfickó, cudar semmirekellő.
Leplezd le az ilyen latrot, nagy Isten,
S adj ostort minden jó ember kezébe,
Hogy verjék végig pőrén a gazembert
Kelettől nyugatig.

JAGO Ne kiabálj!
EMILIA Köpök rájuk. A te eszedet is
Egy ilyen alak bolydította meg,
Mikor gyanúba kevertél a mórral.
JAGO Bolond vagy. Hallgass!
DESDEMONA Jago, adj tanácsot:
Mit tegyek, hogy a férjem visszatérjen?
Erre az égi fényre, nem tudom,
Hogyan vesztettem el. Letérdel
Nézd, térdelek.

Ha gondolatban, vagy cselekedettel
Vétettem volna tán szerelme ellen,
S gyönyörűséget lelt szemem, fülem,
Vagy bármely érzékem akárki másban,
Ha a jelenben, vagy akármikor,
Taszítson akár koldussorba is,
Nem szeretném szívemből, ne találjak
Vigaszra. Sokat tehet a ridegség,
Megkeserítheti az életem,
De szívem nem rendül meg.

(Feláll) Az a szó,
Hogy „kurva”, úgy elborzaszt, ki se mondom.
Hogy megtegyem, amit e szó jelent,
A világ kincse sem vehetne rá.
JAGO Kérlek, higgadj le. Szeszély ez csupán.
Az államügy zaklatja fel a mórt,

S veled heveskedik.

DESDEMONA Bár volna így!

JAGO Így is van, biztosítlak.

Kürtszó kintről

Hallod, hogy vacsorára hív a kürt?

Asztalhoz ülnek már a követek.

Eredj, ne sírj. Még minden rendbe jön.

Desdemona és Emilia el

Jön Rodrigo

Mi van, Rodrigo?

RODRIGO Úgy látom, hogy nem vagy őszinte hozzám.

JAGO Miből gondolod?

RODRIGO Mindennap lerázol valami halandzsával, Jago; ahelyett, hogy bármilyen kis reménnyel biztatnál, inkább elhessegetsz tőlem minden lehetőséget. Nem vagyok hajlandó tovább túrni ezt; elhatároztam, hogy békésen véget vetek annak, amit eddig bolond módjára elviseltem.

JAGO Meghallgatsz, Rodrigo?

RODRIGO Túl sokat hallgattalak már, nálad a szó és a tett nem édestestvérek.

JAGO Igazságtalanul korholsz.

RODRIGO Ez a pucér igazság. Kiforgattam magam mindenemből. Annak az ékszernek, amit Desdemona számára adtam neked, a fele megszedített volna egy apácát is. Azt mondtad, elfogadta, és reményt és biztatást kapta tőle, hogy felpártol és hamarosan találkozunk; de sehol semmi.

JAGO Jól van, folytasd csak, nagyon jó.

RODRIGO „Nagyon jó”, „folytasd csak”! Nem folytatom, ember, és nem is nagyon jó. Én inkább rohadt dolognak látom az egészet, és kezdem úgy érezni, hogy átráztál.

JAGO Nagyon jó.

RODRIGO Ha mondom, nem nagyon jó. Magam állok Desdemona elé. Ha visszaadja az ékszereimet, felhagyok a széptevéssel, és bánom az arcátlan tolakodást. De ha nem, számíthatsz rá, hogy megadod az árát.

JAGO Elmondta mindent?

RODRIGO El, és tudd meg, hogy amit mondtam, meg is teszem.

JAGO Látom, hogy van vér a micsodádban, és mától kezdve jobb véleménnyel vagyok felőled. Add a kezed, Rodrigo. Jogos a szemrehányás, de állíthatom, hogy becsülettel ügyködtem az érdekedben.

RODRIGO Nem sok jele volt.

JAGO Belátom, hogy nem sok jele volt, és a gyanakvásodban van ész és megfontolás. De, Rodrigo, ha megvan benned az, amiben ma több okom van hinni, mint azelőtt, vagyis célratörés, merészség és vitézség, ma éjszaka mutasd meg. Ha másnap éjjel nem élvezheted Desdemonát, ölj meg lesből, vagy vedd el kőpadon az életem.

RODRIGO No jó, miről van szó? Ésszerű és megvalósítható?

JAGO Uram, parancs jött Velencéből, hogy Cassio vegye át Othello helyét.

RODRIGO Igaz ez? De akkor Othello visszatér Desdemonával Velencébe.

JAGO Nem, Mauretániába megy, és magával viszi a szép Desdemonát, hacsak itt nem tartja valamilyen baleset, és a legeredményesebb Cassio kibuktatása.

RODRIGO Mit értesz te „kibuktatás”-on?

JAGO Azt, hogy ne tudja Othello helyét betölteni: ki kell loccsantani az agyvelejét.

RODRIGO És ezt velem akarod elvégeztetni.

JAGO Igen, ha mersz tenni a magad hasznára és jogáért. Ma este egy dajnáknál vacsorázik, ott keresem meg. Ő még nem is tud arról, milyen kitüntető szerencse érte. Ha meglesed őt indulóban – én módját ejtem, hogy tizenkettő és egy között legyen –, könnyen rajtaüthetsz. A közelben leszek én is, hogy segítségedre legyek, mikor rátámadsz, és így kettőnk közé szorul. No, ne bámulj úgy, hanem gyere velem. Kifejtem neked, mennyire szükséges a halála; kötelességednek fogod érezni, hogy nyélbe üsd. Jócskán vacsoraidő van már, eltelik az éjszaka. Dologra hát!

RODRIGO Több okot szeretnék hallani ehhez.

JAGO Mindjárt meghallod.

Mindketten el

3. SZÍN

[Más terem a várban]

Jön Othello, Desdemona, Lodovico, Emilia és kísérek

LODOVICO Kérlek, uram, ne is fáradj tovább.

OTHELLO Bocsáss meg, egy kis séta jó nekem.

LODOVICO (Desdemonához) Madame, jó éjt. Hálás köszönetem.

DESDEMONA Szívesen láttunk.

OTHELLO Sétálunk, uram?

Ó, Desdemona!

DESDEMONA Uram?

OTHELLO Feküdj le nyomban! Tüstént jövök én is. Küldd el a komornádat! Tégy, ahogy mondom.

DESDEMONA Úgy lesz, uram.

Othello és Lodovico kísérekkel el

EMILIA Mi történt? Mintha most szelídebb volna.

DESDEMONA Azt mondta, visszajön hamarosan.

Kívánja, hogy feküdjem le azonnal,
És küldjelek el téged.

EMILIA Küldj el engem?

DESDEMONA Ez a parancsa. Jó Emiliám,
A hálóköntösömet – s áldjon Isten.

Ne ingereljük fel most semmivel.

EMILIA Bár meg se láttad volna őt soha!

DESDEMONA Ilyet ne is mondj. Úgy szeretem őt,

Hogy legyen bár konok, mogorva, zord –

Kérlek, kapcsolj ki! –, kedves azzal együtt.

EMILIA Kívánságod szerint vetettem ágyat.

DESDEMONA Mindegy. Látod, milyen kevés eszünk van!

Ha előtted halok meg, majd csavarj be

A nászi lepedőmbe.

EMILIA Csak beszélj.

DESDEMONA Anyámnak egy cselédje, Barbara,

Egy szertelen legénybe volt szerelmes,

Ki el is hagyta. A fűzről dalolt

Egy régi dalt, mely mintegy róla szólt,

S e dallal halt meg. Ez a dal ma este

Nem megy ki az eszemből. Félrehajtva

A fejemet, éppúgy dalolhatom,

Mint szegény Barbara. Kérlek, segíts.

EMILIA Hozzam a köntösöt?

DESDEMONA Nem, csak oldj ki itt.

Daliás ember ez a Lodovico.

EMILIA Jóképű férfi.

DESDEMONA Jól beszél.

EMILIA Tudok egy hölgyet Velencében, aki elgyalogolt volna Palesztínáig, csak hogy egyszer megérintse az ajka.

DESDEMONA (dalol)

Bús árva leány ül árnyas fa tövén,

Hej, fűz, szomorúfűz.

Kezét a szívére szorítja szegény,

Hej, fűz, szomorúfűz.

Sír, ömlik a könnye vigasztalanul,

Hej, fűz, szomorúfűz.

Meglágyul a kő is, amelyre le hull,

Fűz...

Tedd le ide.

Fűz, szomorúfűz.

Kérlek, igyekezz. Mindjárt jön.

Fűzág üde zöldje legyen koszorúm.

Őt mégse gyalázom, bár volna okom.

Nem, nem ez következik. Hallod? Ki kopog?

EMILIA Csak a szél.

DESDEMONA (dalol)

Korholtam a hűtlent, s mit szólt a hamis?

Hej, fűz, szomorúfűz.

Ha énnekem így jó, légy csalfa te is.

Most menj. Jó éjt. Úgy visket a szemem.

Sírást jelenthet?

EMILIA Semmit sem jelent.

DESDEMONA Úgy hallottam. Ezek a férfiak!

Te gondolod – valld meg, Emilia –,

Hogy vannak aljas asszonyok, akik

Csalják a férjüket?

EMILIA Akad néhány.

DESDEMONA A világ kincséért tennél ilyet?

EMILIA Miért, te nem?

DESDEMONA A napvilágra, nem.

EMILIA A napvilágnál én sem. Csak sötétben.

DESDEMONA Te megtennéd ezt, az egész világért?

EMILIA Óriási a világ, nagy ár egy kicsi vétékért.

DESDEMONA Azt hiszem, igazában mégsem tennéd meg.

EMILIA Én azt hiszem, igazában megtenném, és ha megtettem, elpalástolnám. Nem tenném holmi karikagyűrűért, pár rőf batisztért, köntösért, szoknyáért, főkötőért, más efféle kacatért, no, de az egész világért? Ugyan már, ki nem tenne agancsot a férje fejére, hogy azzal királyné koronázza? Én bizony vállalnám érte a purgatóriumot is.

DESDEMONA Ne éljek, hogyha az egész világért

Meg tudnám tenni.

EMILIA Ej, a véték csak a világban véték, és ha megszerezted magadnak a világot, a véték is a te világodban van, így gyorsan helyreütheted.

DESDEMONA Én nem hiszem, hogy létezik ilyen nő.

EMILIA Tucatjával, több is, ellephetik

Ezt a világot, melyért síkra szálltak.

Én azt hiszem, ha elbukik az asszony,

A férj hibája. Hogyha nem teszi

A dolgát, s kincsünk más ölébe szórja,

Ha zsémbes féltékenységgel gyötör,

És kalitkában tart, vagy még ver is,

Saját pénzünkből szűkösen kapunk,

Epénk felforr, s legyünk bármily szelídek,

Bosszút állunk. Hadd tudja meg a férj:

A nő éppúgy érzel, lát, szagol,

Szája úgy érez édest és fanyart,

Mint az övé. Miért cseréli fel hát

Egy másikkal? Mulatságból teszi?

Én azt hiszem. Érzés ösztönzi tán?

Bizonyal. Gyarlósága tévelyeg?

Az is. Bennünk nincs gyarlóság, sem érzés,

Nem szeretnénk mulatni, mint a férfi?

Bánjon szépen velünk, és tudja férjünk:

Ő vitt rossz útra, hogyha félrelépünk.

DESDEMONA Jó éjt, jó éjt. Az Istent arra kérem:

Ne ártson a rossz, még az is segítjen.

Mindketten el

ÖTÖDIK FELVONÁS

1. SZÍN

[Ciprus. Utca]

Jön Jago és Rodrigo

JAGO Lapulj meg itten. Mindjárt erre jön.

Jó kardodat csupaszon tartsd kezedben.

Gyorsan! Ne félj. Én is közel leszek.

Ez siker, vagy bukás. Csak erre gondolj,

S vidd véghez bátran, amit megfogadtál.

RODRIGO Maradj közel, ha netalán hibázok.

JAGO Itt leszek. Állj helyedre, s légy merész.

RODRIGO (félre) Nincs valami nagy kedvem a dologhoz,

De éppen elég okkal indokolta.

Csupán egy ember. Meghal; kard, elő!

JAGO (félre) Betápláltam az ostoba süvölvényt,

Felingerült. Ha Cassiót leszúrja,

Vagy őt a másik, vagy egymást a kettő,

Nekem mindenképp jó. Ha Rodrigo él,

Vissza akarja kapni azt az ékszer

S aranyat, mit kicsaltam a balektől

Ajándéku, úgymond, Desdemonának.

Ezt nem szabad. Ha Cassio megél,

Pályáján úgy fényeskedik naponta,

Hogy elcsúfít, azonkívül a mór

El is árulhat, s veszélyben leszek.

Nem, meg kell halnia. Hallom, jön is már.

Cassio jön

RODRIGO Ez az ő lépte. (Megtámadja Cassiót) Gazfickó, döngölj meg!

CASSIO Hát ellenséges volt ez a döfés,

De a zekém jobb, mint te képzeled.

Lássam csak a tiédet.

Megszúrja Rodrigót, aki lerogy

RODRIGO Jaj, megölt!

Jago hátulról megsebzti Cassio lábát, és el

CASSIO (lerogy) Megnyomorodtam! Gyilkos! Jaj, segítség!

Jön Othello (fent)

OTHELLO Ez Cassio. Jago szavának állt.

RODRIGO Én szerencsétlen!

OTHELLO Az vagy bizony.

CASSIO Segítség! Fáklyát, seborvost!

OTHELLO Ez ő. Derék Jago, igaz lelkű barát,

Te átérzed az én sérelmemet:

Példát mutatsz. A kedvesed, galambom,
Halott, sorsod betelt. Megyek, te cafka.
Szemed varázsa szívemnek nem árthat.
Szennyezze véred kéjtől szennyes ágyad. Ei
Jön Lodovico és Graziano
CASSIO Hé, senki sem jön? Őrség! Gyilkosok!
GRAZIANO Valami történt. Ijesztő e hang.
CASSIO Segítség!
LODOVICO Ha!
RODRIGO Én szerencsétlen!
LODOVICO Kettő vagy három jajgat. Szörnyű éj.
Hamisság is lehet. Kockázatos
Követni a jajszókat egymagunkban.
RODRIGO Senki se jön? Elvérzek, meghalok.
Jön Jago fáklyával
LODOVICO Ha!
GRAZIANO Valaki jön fáklyával, karddal, ingben.
JAGO Ki az, ki jajgat, és „gyilkos”-t kiált?
LODOVICO Mi nem tudjuk.
JAGO Nem halltok jajgatást?
CASSIO Ide, ide! Segítsetek!
JAGO Mi baj?
GRAZIANO (Lodovicóhoz) Ez Othello zászlósa, úgy tűnik.
LODOVICO Ő az valóban. Nagyon rendes ember.
JAGO (Cassióhoz) Ki vagy, ki oly szörnyen kiáltozol?
CASSIO Jago... Rám törtek, gazfickók ledöftek.
Segíts rajtam.
JAGO Jaj, hadnagyom, milyen zsvány a tettes?
CASSIO Azt hiszem, egyik még valahol itt van,
Nem tud elmenni.
JAGO Orgyilkos bitangok!
(Lodovicóhoz és Grazianóhoz)
Ti meg mit álltok ott? Segítsetek!
RODRIGO Itt segítsetek!
CASSIO Ez egyikük.
JAGO (beleszúr Rodrigóba) Gyilkos gazember! Alávaló!
RODRIGO Átkozott Jago! Lelketlen kutya! [Meghal]
JAGO Sötétben ölni? Hol vannak a latrok?
Mily csendes a város! Hej, gyilkosok!
(Lodovicóhoz és Grazianóhoz)
Ti kik vagytok? Jófélék, vagy zsványok?
LODOVICO Nézz meg jobban!
JAGO Signor Lodovico?
LODOVICO Ő az, uram.
JAGO Bocsáss meg. Ez itt Cassio, leszúrták.
GRAZIANO Cassiót?
JAGO Hogy vagy, testvér?
CASSIO Kettévágták a lábam.
JAGO Isten őrizz!
Fáklyát, urak. Az ingemmel kötöm be.
Jön Bianca
BIANCA Mi folyik itten? Ki sivalkodott?
JAGO Hogy ki sivalkodott?
BIANCA Jaj, Cassio,
Jaj, édes Cassio! Jaj, Cassio!
JAGO (Biancához) Te utcarongya! – Sejted, Cassio,
Kik voltak, akik így kikészítettek?
CASSIO Nem.
GRAZIANO Hogy így talállok! Hozzád igyekeztem.
JAGO Egy térdkötőt. Így. Szék is kellene,
Hogy könnyen elszállítsuk innen.
BIANCA Elájul. Jaj, Cassio, Cassio!
JAGO Urak, a gaztettben, ha jól gyanítom,
Vétkes ez a cemende is.
Egy kis türelmet, Cassio. Gyerünk,
Fáklyát ide. (Rodrigóhoz lép) Ismerjük ezt az arcot?
Húha, barátom, kedves honfitársam.
Rodrigo? Nem... de ő... egek, Rodrigo!
GRAZIANO A velencei?
JAGO Ő, uram. Ismerted?
GRAZIANO Ismertem-e? Igen.

JAGO Signor Graziano, kérek, hogy bocsáss meg.
Mentse a figyelmetlenségemet
E véres eset.
GRAZIANO Örvendek, hogy látlak.
JAGO Cassio, hogy vagy? Hozzák azt a széket!
GRAZIANO Rodrigo?
JAGO Ő az.
Kísérők jönnek egy székkal
Lám, épp végszóra itt a szék!
Pár jó ember vigyázva vigye el.
Hozom a mór sebészét. (Biancához) Ne sűröggj itt,
Te néember! Ki itt fekszik, Cassio,
Barátom volt. Neked haragosod?
CASSIO Mért volna? Nem ismertem ezt az embert.
JAGO (Biancához) Sápadsz? (Kísérőkhöz) Vigyétek el a sebesültet.
(Lodovicóhoz és Grazianóhoz) Maradjatok, urak.
(Kísérők elviszik Cassiót a széken és Rodrigo holttestét)
(Biancához) Sápadsz, cemende?
(Lodovicóhoz és Grazianóhoz) Látjátok-e a rettegést szemében?
(Biancához) Guvaszd csak, többet hallunk nemsokára.
(Lodovicóhoz és Grazianóhoz) Nézzétek meg csak, jól figyeljétek!
Látjátok, uraim? A bűn beszédes,
A nyelvnek meg sem kell mozdulnia.
Jön Emilia
EMILIA Jaj, mi történt itt? Férfjem, mi a baj?
JAGO Cassiót megtámadta a sötétben
Rodrigo s pár fickó, kik elszeleltek.
Rodrigo meghalt, csaknem Cassio is.
EMILIA Jaj, édes úr! Jaj, kedves Cassio!
JAGO Lám, ide juttat a kurvapeccérség!
Tudd meg, hogy Cassio hol vacsorázott.
(Biancához) Mi az, ettől te reszketsz?
BIANCA Nálam volt, ám reszketni nincs okom.
JAGO Szóval nálad volt? Akkor most velem jössz.
EMILIA (Biancához) Fúj, utcarongya!
BIANCA Az nem; vagyok oly tisztességes én is,
Mint te, ki mocskolsz.
EMILIA Mint én? Fúj, lotyó!
JAGO Urak, nézzünk utána Cassiónak.
(Biancához) Jöjj, néember, oldjuk meg a nyelvedet.
Emilia, te menj a várba gyorsan,
Urunknak s úrnőnknek mondd el, mi történt.
Nos, indulunk?
(Félre) Ez sorsom válaszéje:
Magasba lendít, vagy lelők a mélybe.
Mind el

2. SZÍN

[Szoba a várban]
Jön Othello fákllyával. (Félrehúz egy függőnyt, és látható lesz) Desdemona, ágyán alszik
OTHELLO Van ok rá, lelkem, van ok rá, van ok.
De nem mondom nektek, szűz csillagok.
Van rá okom, nem ontom mégse véré,tem,
Hónál fehérebb bőrét mégse sértem,
Mely sima, mint alabástrom golyó.
De haljon meg, több férfit meg ne csaljon.
Oltsd ki a fákllyát, s oltsd ki azt a fényt is.
Te, lángoló szolgám, ha kialudtál,
És megbántam, meggyújthatom megint
Lángod, de ha a te fényed kihunyt,
Természet ihletett műalkotása,
Hol van az a prométheuszi szikra,
Mely meggyújthat! Ha rózsádat letéptem,
Bármit tegyek, nem nő ki soha újra.
Elszárad. Szívjam még be illatod. (Megcsókolja)
Te balzsamos illat, kettétöretnéd
Az Igazsággal kardját. Még csak egyszer.
Holtodban is ilyen légy, és megöllek,
S tovább szeretlek. Még, ez az utolsó. Megcsókolja
Édes nem volt soha ilyen halálos.

Kegyetlen könnyek ezek. Mint az ég,
Búm is azt sújtja, kit szeret. Felébred.
DESDEMONA Ki az? Othello?
OTHELLO Én, Desdemona.
DESDEMONA Lefekszel, uram?
OTHELLO Ha úgy tudod, van még bűnöd, amelyre
Nem nyertél Istentől bocsánatot,
Most könyörögd ki.
DESDEMONA Jaj, jó uram, miért mondod ezt nekem?
OTHELLO Tegyed, de röviden. Én félreállok.
Nem öllek meg felkészületlenül.
Isten mentsen! Nem ölöm meg a lelked.
DESDEMONA Megölsz?
OTHELLO Igen.
DESDEMONA Legyen irgalmas akkor
Hozzám az Isten!
OTHELLO Szívből mondok áment.
DESDEMONA Ha ezt mondod, remélem, mégsem ölsz meg.
OTHELLO Hm!
DESDEMONA De félek, oly ijesztően forog
A szemed. Mért kell félnem, nem tudom.
Semmi bűnömről nem tudok, de félek.
OTHELLO Gondolj a bűneidre.
DESDEMONA Nincs más, csak szerelmem irántad.
OTHELLO Azért halsz meg.
DESDEMONA Szerelmem öljön meg? Visszas halál.
Mért harapdálod alsó ajkadat?
Vérszomjas düh ég minden porcikádban.
Nem jót jelent, de remélem, remélem,
Nem ellenem irányul.
OTHELLO Csönd legyen!
DESDEMONA Egy szót se szólok. Mondd, mi bánt?
OTHELLO A kendőt,
Mit tőlem kaptál, Cassiónak adtad.
DESDEMONA Üdvösségemre, nem. Hivasd ide,
S kérdezd meg tőle.
OTHELLO Vigyázz, drágám, a hamis esküvel
Halálos ágyadon.
DESDEMONA Nem halhatok meg most.
OTHELLO E percben.
Ezért őszintén valld meg bűnödöt;
Mert mindhiába esküdöd le, meg nem
Ingathatod szilárd szándékodat,
Amelyet nyögve hordozok. Ma meghalsz.
DESDEMONA Isten legyen hozzám irgalmas!
OTHELLO Ámen.
DESDEMONA És légy te is irgalmas. Sohasem
Sértettelek meg, Cassiót csak úgy
Szerettem, ahogy azt Isten kirója
Mindenkire. Emléket sosem adtam.
OTHELLO Az égre, láttam nála azt a kendőt.
Csalárd nő! Tőled kővé lesz a szívem,
S a tett, amelyet eddig áldozatnak
Éreztem, gyilkossággá aljasul.
Láttam a kendőt.
DESDEMONA Akkor hát találta.
Éntőlem sose kapta. Küldj utána!
Ő valljon erről.
OTHELLO Megvallotta már.
DESDEMONA Mit, uram?
OTHELLO Azt, hogy együtt voltatok.
DESDEMONA Hogyan, tiltott módon?
OTHELLO Úgy van.
DESDEMONA Ilyet nem mondhat.
OTHELLO Nem is, befogták már a száját.
Becsületes Jagómnak gondja volt rá.
DESDEMONA Jaj, rettegésem érti ezt. Halott?
OTHELLO Ha élet volna minden szál hajában,
Mindet gyomrába nyelné szörnyű bosszúm.
DESDEMONA (sír) Orvul megölték, és elvesztem én is.
OTHELLO Fúj, ringyó! Ei is siratod előttem?

DESDEMONA Verj ki a házból, uram, csak ne ölj meg.
OTHELLO (nekiront) Pusztulj, cafat!
DESDEMONA Várj holnapig! Hadd éljek még ma éjjel!
OTHELLO Ha vonakodsz...
DESDEMONA Csak fél órát még!
OTHELLO Elég, nincs tovább!
DESDEMONA Csak amíg elmondok egy imát.
OTHELLO Késő már. Fojtogatja
DESDEMONA Istenem, Istenem!
Emilia az ajtó előtt
EMILIA Uram, uram, hallod, uram, uram!
OTHELLO Mi ez a zaj? Még élsz? Van benned élet?
Kegyetlenül is irgalmas vagyok.
A kelleténél ne kínlódj tovább.
Így, így.
EMILIA (kintről) Uram, nem hallod?
OTHELLO Ki van ott?
EMILIA (kintről) Jó uram, szólni szeretnék veled.
OTHELLO (kiált) Jó. – Ez Emilia. (Kiált) Rögtön. – Halott.
Az hírül hozza Cassio halálát.
Nagyon lármázott. Ha! Már meg se moccan.
Akár a sírban. Jó, ha az bejön?
Mintha mozdulna. Nem. Mi lesz a legjobb?
Ha bejön, a feleségemhez is szól.
Mit, feleség! Nekem nincs feleségem.
Ez elviselhetetlen. Szörnyű óra!
Úgy rémlik, a Nap és a Hold sötétbe
Borul, s a földgolyó megzavarodva
Feltárja mélyét.
EMILIA Jó uram, könyörgök,
Beszélni szeretnék veled, uram.
OTHELLO Elfelejtettem. – Jöjj, Emilia. –
Csak szép nyugodtan. A függönyt behúzom.
Behúzza a függönyt
Hol vagy?
Ajtót nyit. Jön Emilia
No, most mi kell neked, miben jársz?
EMILIA Rémes gyilkosság történt kint, uram.
OTHELLO Most?
EMILIA Éppen most, uram.
OTHELLO A Hold fura állása az oka:
A szokottnál közelebb jön a Földhöz,
S megvadulnak az emberek.
EMILIA Cassio megölt egy velenceit,
A neve Rodrigo.
OTHELLO Tehát megölték
Rodrigót. Cassiót is?
EMILIA Cassiót nem.
OTHELLO Ő él? Ez ugyan kontármunka volt,
Az édes bosszú megfanyarodott.
DESDEMONA Jaj, megöltek ok nélkül!
EMILIA Úristen, mi ez a jaj?
OTHELLO Mi? Hol?
EMILIA Jaj, Istenem, az úrnőm hangja volt ez!
(Elhúzza az ágy függönyét)
Segítség, jaj, szólalj meg, drága úrnőm!
Szólj, édes Desdemona, szólj, beszélj!
DESDEMONA Ártatlanul halok meg.
EMILIA Mondd, ki tette?
DESDEMONA Senki, csak én magam. Isten veled.
Ajánlj kedves uramnak. Áldjon Isten. Meghal
OTHELLO Hogy ölheték meg?
EMILIA Jaj, ki tudja azt!
OTHELLO Ő maga tette, hallottad, nem én.
EMILIA Így mondta, én is csak így vallhatom.
OTHELLO Hazudott, és poklok tüze emésztí,
Mert én öltem meg.
EMILIA Ő annál angyalibb, és ördögibb te!
OTHELLO A fejét bűnre adta, kurva lett.
EMILIA Ördög vagy, és hamisan vádolod.
OTHELLO Hamis volt, mint a víz.

EMILIA S te féktelen,
Akár a tűz. Igaz volt, mint az ég!
OTHELLO Meghágta Cassio. Kérdezd a férjed.
A poklok legmélyén kárhozzam el,
Ha nem igaz ok hajtott volna ily
Iszonyú tette! Férjed tudja jól.
EMILIA A férjem?
OTHELLO Férjed.
EMILIA Hogy hűtlenkedett?
OTHELLO Azt, Cassióval. Csak lett volna hű,
Hiába kínál egy egész világot
Az ég egyetlen drága kriolítból,
Azért sem adtam volna őt.
EMILIA A férjem?
OTHELLO Igen, ő volt, ki figyelmeztetett.
Becsületes, és gyűlöli a mocskot,
Mely ocsmány tettekhez tapad.
EMILIA A férjem?
OTHELLO Mit mind ismétled? Mondtam már: a férjed.
EMILIA Gazság üzött gúnyt itt a szerelemből!
A férjem mondta őt hűtlennek?
OTHELLO Ő.
Mondtam: a férjed. Nem értesz a szóból?
Férjed, az én becsületes barátom.
EMILIA Ha ilyet mondott, rothadjon is el
Bajszerző lelke. Minden szó hazugság.
Szegény, szerette undok hitveságját.
OTHELLO Ha!
EMILIA Éld ki a gonoszságod.
A tettet is úgy érdemes az égre,
Mint te őrá.
OTHELLO Hallgass, míg jól van dolgod!
EMILIA Nincs fele annyi erőd bántani,
Mint nekem túrni. Tökfej, agyalágyult,
Esztelen fajzat! Amit elkövettél...
A kardod nem ijeszt, hús életet
Veszítsek bár, elárullak. Segítség!
A mór megölte úrnőmet. Segítség!
Jön Montano, Graziano és Jago
MONTANO Mi történt, mi a baj? Mi van, vezér?
EMILIA Itt vagy, Jago? Ezt ügyesen csináltad,
Hogy gyilkosságot varmak a nyakadba.
GRAZIANO De mi a baj?
EMILIA Hazudtold meg e gazt, ha férfi vagy.
Te mondtad, hogy a felesége csalja?
Tudom, nem tettetted. Nem lehetsz oly aljas.
Beszélj, mert nyomban megszakad a szívem.
JAGO Azt mondtam, amit gondoltam, csak annyit,
Amennyit igaznak találhatott.
EMILIA De mondtad, hogy a felesége csalja?
JAGO Mondtam.
EMILIA Hazugság, aljas, förtelmes hazugság!
Lelkemre, mocskos és gonosz hazugság!
Hogy Cassióval? Szóval Cassióval?
JAGO Úgy, Cassióval. Menj, s fékezd a nyelved!
EMILIA Nem fékezem. Nem hallgathatom el.
Úrnóm megölve fekszik itt az ágyban.
MONTANO és GRAZIANO Nagy Isten!
EMILIA (Jagóhoz) S a gyilkos kezét rágalmad vezette.
OTHELLO Ne bámuljatok úgy, urak. Igaz.
GRAZIANO Rémes igazság ez!
MONTANO Irtózatot tett!
EMILIA Gyalázat, gyalázat, gyalázat!
Most értem már. Sejtettem is. Gyalázat!
Jól gondoltam tehát. Megöl a bánat.
Jaj, gyalázat, gyalázat!
JAGO Megbolondultál? Menj haza azonnal!
EMILIA Jó urak, kérlek, hagyjatok beszélni.
Engedni tartozom neki, de most nem.
Jago, többé nem is megyek haza.
OTHELLO Jaj, jaj! Az ágyra rogy

EMILIA Igen, borulj le és siránkozz:
A legédesebb nőt, aki csak élt,
Ártatlanul megölted.

OTHELLO (feláll) Szajha volt!
(Grazianohoz) Most látlak, bátyám. Itt hever a húgod,
Ez a kéz végzett csak nemrég veled.
Szörnyűséges, borzalmas tett, tudom.
GRAZIANO Szegény húgom, jó, hogy apád nem él már.
Nászod halálra sebezte, s a bánat
Elnyeste vásott életfonalát.
Ha élne, ettől eszét vesztené,
Átokkal verné el őrangyalát,
És kárhozatra jutna.

OTHELLO Siralmas ez. De tudja Jago,
Hogy százszor elkövette Cassióval
A gyalázatos tettet. Cassio
Bevallja; ő hálából neki adta
Első szerelmi zálogom, amit
Tőlem kapott. Ott láttam Cassiónál.
Egy kendő volt ez, apám adta hajdan
Anyámnak.

EMILIA Úristen! Szentséges Isten!

JAGO A francba, kussolj!

EMILIA Kussoljak? No, nem.

Beszélek én, szabadon, mint a szél.

Az ég, pokol és ember összefogva

Ordítozhat rám, én mégis beszélek.

JAGO Kapj észbe, s menj haza!

EMILIA Nem megyek.

Jago kardot ránt

GRAZIANO (Jagóhoz) Fúj! Karddal menni nőre!

EMILIA Féleszű mór, a kendőt én találtam

Véletlenül, és a férjemnek adtam,

Mivel gyakran kérlelt, hogy lopjam el,

De nyomatékosabban, mint efféle

Aprósághoz talál.

JAGO Hitvány ribanc!

EMILIA Hogy Cassiónak adta? Én találtam,

És adtam férjemnek.

JAGO Rohadt, hazudsz!

EMILIA Az égre, nem, urak, ez az igazság.

Gyilkos bolond! Minek is eszelősnek

Egy ilyen jó asszony!

OTHELLO Dörögni van csak

Köve a mennynek? Becstelen lator!

A mór nekiront Jagónak. Montana lefegyverzi. Jago megsebzí a feleségét

GRAZIANO A nő lerogy. Megölte feleségét.

EMILIA Jaj, jaj! Úrnöm mellé temessetek. Jago el

GRAZIANO Most menekül, de az asszony halódik.

MONTANA Alávaló bitang ez. Fogd a kardot,

Amit a mórtól elragadtam. Őrizd

A kaput odakint és ki ne engedd,

Inkább öld meg! Én a galád bitang

Után megyek. Montana és Graziano el

OTHELLO A bátorság is elhagy,

Egy nyálas ifjonc elveheti kardom.

De becsületet túlélhetne virtus?

Vesszen minden.

EMILIA Úrnöm, hogy' szólt a dal?

Hallasz-e, mondd? Eljátszom most a hattyút,

S dallal halok. (Dalol) „Hej, fűz, szomorúfűz.” –

Tiszta volt, s téged szeretett, dühödt mór.

Ne üdvözljek, hogyha nem igaz.

A lelkemből beszélek, így halok meg. Meghal

OTHELLO Van a szobában még egy fegyverem.

Egy jéggel edzett penge, jó spanyol kard.

Itt van. (Kialt) Szeretnék most kimenni, bátyám.

GRAZIANO (kintről) Ne is próbálkozz, megadnád az árát.

Most kardod sincs, rosszul járhatz nagyon.
OTHELLO Gyere be hát hozzám, és itt beszéljünk,
Vagy fegyver nélkül is neked esem.
Jön Graziano
GRAZIANO Ej, mit akarsz?
OTHELLO Nézd csak, van fegyverem.
Nem csüngött még katona oldalán
Ennél jobb kard soha. Olyan nap is volt,
Mikor e jó karddal s e gyenge karral
Hússzorta nagyobb akadályon át
Utat vágtam. De üres hengegés!
Ki formálhatja sorsát? Vége már.
Nem kell ma félned, ha fegyverbe' látsz is.
Utamnak ez végállomása, lankadt
Vitorlámnak azt jelzi, célba ért.
Te visszahőkölsz? Fölös félelem.
Egy nádszálat tarts Othello szívének,
És meghátrál. De hova is mehetne?
(Desdemonához) Hogy nézel rám? Te csillagfényű asszony,
Halvány, mint köntösöd! A számadás
Napján szemed a mennyből lelkemet
Poklokra hányja. (Megérinti) Hideg, oly hideg vagy,
Mint tisztaságod. Jaj, én átkozott!
Verjetek el, ti ördögök,
Korbáccsal ilyen égi látomástól.
Szél szaggasson, kén lángján pörkölődjem,
Örvénylő láva tűzhulláma mosson!
Desdemona meghalt! Meghalt! Ó, jaj!
Jön Lodovico, Montano, Jago tiszték őrizetében; széken hozzák Cassiót
LODOVICO Hol az a megszárdult, esztelen ember?
OTHELLO Aki Othello volt valaha, itt van.
LODOVICO Hol a kígyó? Hozzátok csak ide!
OTHELLO A lábát nézem, ám ez csak mese.
(Jagóhoz) Ha ördög vagy, nem is tudlak megölni.
Megsebzí Jagót
LODOVICO Vedd el a kardját! Tisztek lefegyverzik Othellót
JAGO Vérzem, lásd, de élek.
OTHELLO Mit bánom én! Élhetsz tőlem tovább,
Nincs is más boldogság, csak a halál.
LODOVICO Ki oly jó voltál valaha, Othello,
Egy gazember kelepccéjébe esve,
Minek nevezelek?
OTHELLO Akárminek;
Mondj becsületes gyilkosnak, ha tetszik,
Mert becsület hajtott, nem gyűlölet.
LODOVICO Csak részben vallott még ez a bitang.
Elterveztétek Cassió halálát?
OTHELLO Igen.
CASSIO Vezérem, sosem adtam rá okot.
OTHELLO Hiszem, és kérek, bocsáss meg nekem. –
Ezt a sátán fiát faggasd ki, kérek:
Testem-lelkem miért hálózta be?
JAGO Ne kérdezz semmit. Amit tudsz, elég.
E perctől nem hallasz egy szót a számból.
LODOVICO (Jagóhoz) Imára sem?
GRAZIANO (Jagóhoz) Megnyitja szádat majd a kínpad.
OTHELLO Az kell neki.
LODOVICO Most tudd meg a történelemből, uram,
Amit még nem tudsz. Itt ez a levél,
A ledöfött Rodrigónál találtuk,
És itt van még egy. Egyik Cassio
Halálát sürgeti, ez Rodrigo
Feladata.
OTHELLO Elvetemült!
CASSIO Gyalázatos pogány!
LODOVICO A másik szemrehányások sora,
Ott lelték ezt is, a jelek szerint
Rodrigótól kaphatta a gazember,
De úgy látszik, hogy Jago maga ment el
Hozzá, s lecsillapult.
OTHELLO (Jagóhoz) Elfajult bitang!

Cassio, feleségemtől a kendő

Hogy került hozzád?

CASSIO Szobámban találtam;

Jago csak az előbb vallotta be,

Ő tette oda titkon, és elérte,

Amit akart.

OTHELLO Jaj, én bolond, bolond!!

CASSIO Felrója neki Rodrigo: e Jago

Biztatta őt, hogy rohanjon meg engem

Az őrségen, amiért félredobtak;

S magához térve hosszú tetszhalálból,

Azt mondta, végül Jago szúrta le,

Ki feltűzelte.

LODOVICO (Othellóhoz) E termet el kell hagynod most, velünk jössz.

Itt véget ért tisztséged és hatalmad.

Cassio veszi át. Ha létezik

Oly ravasz kínpad, amely e latornak

Meggyötri hosszan minden porcikáját,

Megismeri. Te a foglyunk leszel,

Amíg jelentjük tetteidet Velence

Tanácsának. (Tisztekhez) Gyerünk, vigyétek el!

OTHELLO Várj, míg elmennél, van néhány szavam.

Tudott dolog, hogy tettem a közért.

Erről ne többet. Kérlek a levélben,

Hol szerencsétlen tettemről beszámolsz,

Olyannak írd le, amilyen vagyok.

Ne szépíts, és ne torzíts! Mondj olyannak,

Aki nem ésszel, de forrón szeret,

Ki nem könnyen féltékeny, de ha rákap,

Túlhajtja ezt is; aki féleszü

Indus módjára országgal felérő

Gyöngyöt hajít el; akinek szeme,

Bár nem szokott az érzelmeskedéshez,

Úgy csurogtatja könnyét, mint arab fa

A gyógyerejű mézgát. Írd meg így,

És tedd hozzá, hogy Aleppóban egyszer,

Mikor egy turbános, pimasz török

Vert egy velenceit, s az államot

Mocskolta, a körülmélet ebet

Torkon ragadtam, és ledöftem – így. Leszúrja magát

LODOVICO Jaj, véres fordulat!

GRAZIANO Hiába volt minden szó.

OTHELLO Csókot adtam neked, s megöltelek.

Végső búcsút is csókommal veszek.

Megcsókolja Desdemonát, és meghal

CASSIO Ettől féltem, mert nemes szívű volt,

De azt hittem, nincs fegyvere.

LODOVICO (Jagóhoz) Te szörny,

Gonoszabb, mint dögvész, éhség s a tenger,

Nézd, mily tragikus terhet hord az ágy.

A te műved. Megmérgezi szemünk.

Fedjétek el. (Behúzzák a függönyt)

Graziano, te maradj itt,

Vedd kézbe a mór minden vagyonát,

Terád száll. (Cassióhoz) Kormányzó uram, te mondj

E pokolrém fölött ítéletet,

Mikor, hol és hogy' kinozzák velőnkig.

Én fájó szívvel most hajóra szállok,

Hogy értesítsem otthon a tanácsot.

Mind el (Emilia holttestével)

Kategoria: színház

Denumire autor: William Shakespeare

Látó Szépirodalmi Folyóirat